

Утвърдил: /п/
Коста Каранашев
Кмет на Община Котел

Стратегия за развитие на социалните услуги Община Котел (2016 – 2020 г.)

Съдържание

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1 Контекст

- 1.1 Предистория
- 1.2 Обхват и фокус на стратегията
- 1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики

2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Котел

- 2.1. Тенденции в развитието на общината
- 2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности
- 2.3 Изводи за състоянието на мрежата от услуги в общината
 - 2.3.1 Закljučения за изпълнението на предходната стратегия
 - 2.3.2 Общи изводи за услугите за деца
 - 2.3.3 Съответствие на мрежата от услуги спрямо актуалните потребности на рисковите групи
 - 2.3.4 Препоръки

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3. Визия и цели

- 3.1 Визия
- 3.2 Ценности и принципи

3.3 Направления и приоритети на общинската стратегия

3.3.1 Направления

3.3.2 Приоритети

3.4 Цели

3.4.1 Общи и специфични цели

3.4.2 Ключови индикатори за постиженията на стратегията

4. Интервенция – социални услуги

4.1. Мерки и дейности по направление 1: **Уязвими деца и техните семейства**

4.2. Мерки и дейности по направление 2: **Лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение**

4.3. Мерки и дейности по направление 3: **Стари хора**

Раздел В: План за действие

5. Управление и координация на изпълнението на стратегията

5.1 Структури за координация на областно и общинско ниво

5.2 Система за мониторинг и оценка. Работа на ЗМО

5.3 Основни партньори. Механизми на партньорството

5.4 Основни етапи в изпълнението на стратегията

6. Ресурси

6.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

6.1.1 Човешки ресурси за предоставяне на социални услуги

6.1.2 Изграждане на административен и организационен капацитет

6.2 Финансови и материални ресурси

6.2.1. Източници на финансиране

6.2.2. Други необходими ресурси

7. Комуникационна програма

7.1 Цели, задачи и методи

7.2 Оперативно изпълнение на комуникационната програма

Използвани съкращения (абревиатури)

АЗ	Агенция по заетостта към МТСП
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето

ДБТ	Дирекция „Бюро по труда”
ДВФУ	Дом за възрастни с физически увреждания
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДРСЗ	Дирекция “Регионална служба по заетостта”
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане”
ДСХ	Дом за стари хора
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
МФ	Министерството на финансите
НПО	Неправителствена организация
ОЗД	Отдел “Закрила на детето”
Отдел “СЗ”	Отдел “Социална закрила”
ППИ	Полово - предавани инфекции
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравноосигурителна каса
РИО на МОН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието и науката
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РПУ	Районно полицейско управление
СИ	Специализирана институция
СУ	Социална услуга
ТЗ	Техническо звено за деинституционализация - УНИЦЕФ
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1 Контекст

1.1 Предистория

Социалната политика е част от управлението на обществото, отнася се и влияе на социалния статус и жизнените шансове на социалните групи.

Стратегията като документ служи за провеждане на политиката за реформи на системата за социална подкрепа - деинституционализация и превенция на бедността и социалното включване на уязвими групи и лица. Тя следва основните човешки права,

утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, както и тези за правата на детето.

Чрез настоящата стратегия се планува осигуряването на единен подход към предоставянето на социални услуги на територията на община Котел, за постигане на ефективно планиране, разкриване, финансиране и договаряне на социалните услуги. Тя ще даде възможност да се предоставят необходими и желани услуги в общината, съобразно възможностите. Основана е на визията за достъпни, качествени и ефективни социални услуги, отговарящи на нуждите на потребителите.

За изготвяне на настоящата стратегия бе сформирана работна група със Заповед на Кмета на Общината. Същата изготви Анализ на ситуацията и оценка на потребностите от социални услуги в общината, който предхожда и е съставна част от стратегията за развитие на социалните услуги. Анализът бе приет от Общински съвет Котел с Решение №46/23.12.2015г. След приемането му същата работна група започна работа по изготвяне проект за стратегия за развитие на социалните услуги в Община Котел за 2016-2020г. Проведено е проучване на потребностите от социални услуги и мерки. Предвиждат се социални услуги, дейности и мерки за основните рискови групи на територията на общината, като се извеждат приоритетни целеви групи и услуги. Изборът на приоритети е основан на остротата на проблемите и големината на целевите групи в общината.

Планирането на социалните услуги се осъществява с прякото участие на всички заинтересовани страни - Община Котел, Дирекция „Социално подпомагане” – гр. Котел, Дирекция “Бюро по труда”, граждански организации, представители на целевите общности и рисковите групи.

Общинската стратегия има за цел да планира реформата в социалните услуги в община Котел за периода 2016 -2020г., съобразно потребностите и обединяване на всички налични ресурси (институционални, граждански, технически, финансови) за нейното изпълнение.

Създадената мрежа от социални услуги на територията на общината ще бъде подобрена и ще се осигури по-добър достъп до тях на рисковите групи. Във връзка с изработването на Стратегията са идентифицирани уязвимите групи в общината, анализирани са тенденциите в общината на база данните за предишния период (2010-2015г.).

Създаването и приемането на Стратегията за социални услуги в община Котел изразява стремежа на всички участници да допринесат за развиването на модерна социална политика в общината. Тя изразява желанието за **създаване на условия за** пълноценна реализация чрез грижа и подкрепа за местните общности, групи, индивиди в риск, защото реализацията е право на всеки един и допринася за развитието на общностите. Тя ще подкрепя съхраняването, поддържането и установяването на жизнени общности и интеграцията на всяко дете и възрастен в тях. За постигането на тези цели общинската стратегия предвижда развиването на съвременна, ефективна система от социални услуги, които поставят в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество.

1.2.Обхват и фокус на стратегията

В стратегията са включени съществуващите и доказали своята необходимост социални услуги (като се посочва доколко те трябва да бъдат подобрени или запазени в техния настоящ вид), както и нови услуги. Посочени са начините на достъп до тези услуги и връзката между тях. Освен това, стратегията обхваща мерки и дейности в други свързани сектори (здравеопазване, образование и др.), които имат отношение към

функционирането на социалните услуги и са от ключово значение за решаването на проблемите на рисковите групи и индивиди. Изведени са приоритетни направления и приоритетни целеви групи и са предвидени съответни услуги за периода на действие на стратегията. Изборът на приоритетите е основан на остротата на проблемите и ограниченията в наличните ресурси.

Времеви обхват. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на общината през следващите пет години - от 2016 до края на 2020 г.

Териториален обхват. Стратегията задава параметрите на социалните услуги в общината. Обръща се внимание на географската специфика и социалните проблеми в отдалечените от общинския център населени места.

1.3. Съответствие с международни, национални и местни политики

Стратегията отговаря на принципите и подходите в международните и национални нормативни актове:

Международни актове:

- Всеобща декларация за правата на детето;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания;
- Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа;
- Европейска социална харта;

Национални актове:

- Национална стратегия за детето 2008 - 2018 г.
- Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 - 2020 г.;
- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 - 2015 г.
- Национална стратегия «Визия за деинституционализация на децата в Република България»

Документи на регионално ниво:

- Областна стратегия за развитие на социалните услуги 2016-2020

Документи на общинско ниво:

- Общински план за развитие;

2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Котел

2.1. Тенденции в развитието на общината

Община Котел е разположена в Югоизточна България. На север Общината граничи с Община Омуртаг, на северозапад с Община Антоново, на запад с Община Сливен, на юг с Община Стралджа, на изток с Община Сунгурларе, на североизток с Община Върбица.

Граничното положение на Общината между Северна и Южна България се оценява като благоприятно от гледна точка на възможностите за нейното икономическо развитие. В общината са включени 22 населени места (1 град и 21 села) с население общо 19 652 души / данни от Община Котел към 31.12.2015г./. По територия и брой на населението тя е трета по големина в Сливенска област със средната географска гъстота на населението 22,18 души на квадратен километър.

Общината се отличава с богато биоразнообразие, разнообразни гори, богат растителен и животински свят, екологически чист район - важни предпоставки за развитие на туризъм.

2.1.1. Население – демографска характеристика

Населението на община Котел представлява 9,81% от населението на областта и 0,26% от населението на страната.

Население в община Котел до 2015г.

Община Котел	общо	мъже	Отн. дял	жени	Отн. дял	В градовете	Отн. дял	В селата	Отн. дял
2007	20881	10173	48,72	10708	51,28	6444	30,86	14437	69,14
2008	20681	10062	48,65	10619	51,35	6366	30,78	14315	69,22
2009	20338	9908	48,72	10430	51,28	6232	30,64	14106	69,36
2010	19877	9672	48,66	10205	51,34	6066	30,52	13811	69,48
2011	19316	9532	49,35	9784	50,65	5711	29,57	13605	70,43
2012	19228	9481	49,31	9747	50,69	5667	29,47	13561	70,53
2013	19003	9376	49,34	9627	50,66	5564	29,28	13439	70,72
2014	18813	9262	49.23	9551	50.77	5460	29.02	13353	70.98
2015	19652	9696	49.33	9956	50.66	5739	29.20	13913	70.79

От справката е видно разпределението на населението между града и селата в Котленска община. През наблюдавания период като съотношение между града и селата населението се запазва, но тенденцията е неравномерното разпределение на населението по населени места в общината. Най-много население е съсредоточено в града и по-големите села. В общината има и 4 селища с по-малко от 100 жители като: Братан, Седларево, Катунце, Дъбова. За 2013 г. жените са повече от мъжете с 289.

Механично движение на населението през 2014г. в Община Котел:

Общи на	Заселени			Изселени			Мех.	прираст	
Котел	Всичко	мъже	жени	Всичко	мъже	жени			
	238	94	144	356	153	203	-118	-59	-59

Населението на Община Котел към 31.12.2014г. е 18813 души, от които мъже – 9262 и жени 9551, разпределени в града и селата както следва: в града – 5 460 всичко, а в селата – 13 353. И тук жените са преобладаващи – с 289 повече от мъжете.

Последните данни за населението на общината към 31.12.2015г. са :общо население-19652, от което мъже – 9696 и жени 9956. В града населението е 5739, а в селата на общината – 13 913 души.

Структура на населението в Община Котел по етническа принадлежност към 2014г.

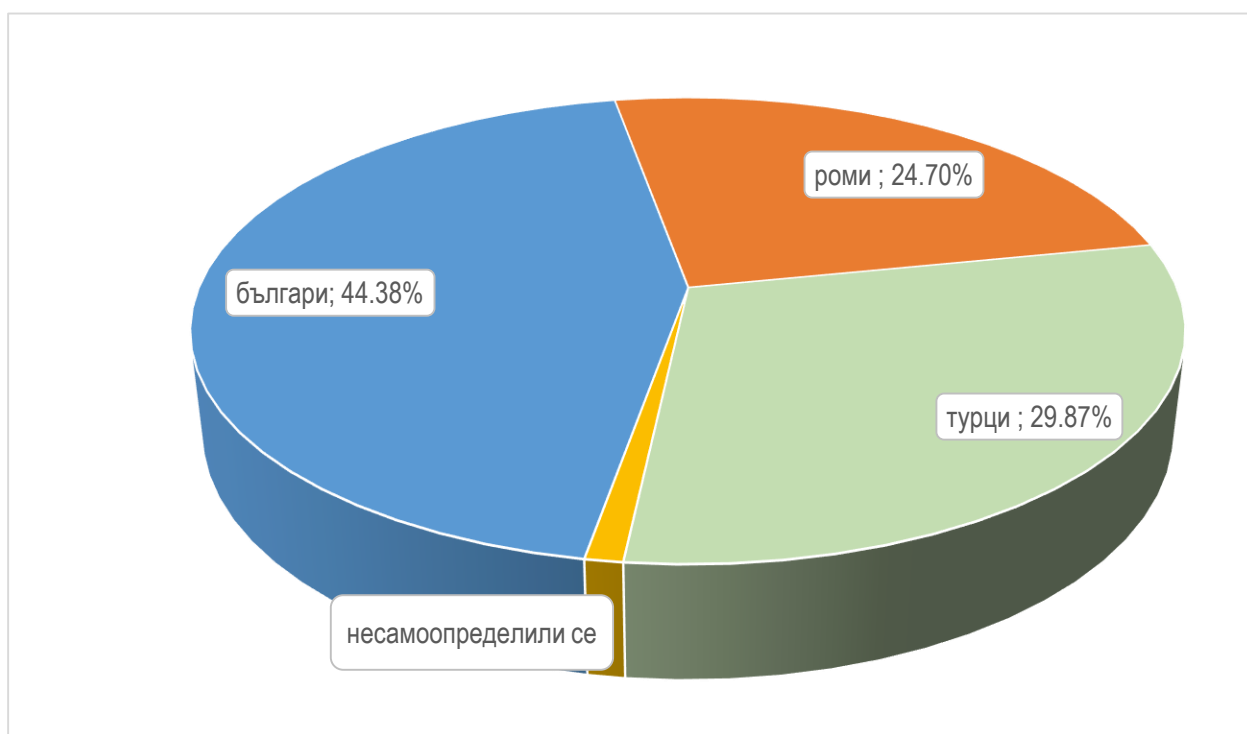
➤ българско население – 7133

➤ роми - 4990

➤ турци - 5993

➤ друга - 505

☛ несамоопределили се – 192

Изводи:

Запазва се тенденцията населението като цяло за общината да намалява, както и в единствения град намиращ се в нея./ за общината с 1064 души, а за града с - 984 души/. За последните три години миграцията на населението в други населени места и в чужбина с цел работа, бележи постоянство с изразена тенденция на покачване. Общината е сравнително слабо населена със средна гъстота на населението 22,18 души на кв.км. Степента на урбанизираност на общината се показва от съотношението на градско към селско население – 28% : 72%. Жените са преобладаващата част от населението.

2.1.2. Икономическо развитие на община Котел

Икономиката на общината се определя от отраслите: селско и горско стопанство, туризъм, търговия и услуги. Преобладаваща част от активното население в общината е заето в селското и горско стопанство. Селското стопанство е традиционен отрасъл за общината. То се специализира в отглеждане на лозя, зърнопроизводство и тютюнопроизводство. Животновъдството е насочено към отглеждане на кози, овце и говеда. На територията на общината развиват дейност предприятия предимно от

секторите: селско стопанство и преработваща промишленост, хотелиерство и ресторантьорство, търговия.

Транспортното обслужване на населението от Община Котел се осъществява единствено от автомобилния транспорт. На 38 км. североизточно от града се намира големия транспортен възел „Петолъчката”, което позволява комбиниране на пътуването от Котел и до Котел с други видове транспорт от Сливен – железопътен, от Бургас- въздушен и железопътен.

Пътните артерии, водещи до Котел, до историческите села Жеравна и Медвен и най-вече до останалите села от общината са осеяни с неравности и дупки и се нуждаят от ремонт. Основен проблем при общинските пътища е, че поради липса на средства не се заделят достатъчно финанси за ремонт и поддръжка. Маркировката и знаковото отразяване са занемарени и затрудняват движението и ориентацията.

Друг проблем са активните свлачищни процеси, които са заплаха за прекъсване на пътните връзки между населените места. Необходимо е да се направи регистър на съществуващите свлачища и да се набележат целенасочени мерки за укрепване на пътните участъци. По отношение на използването на автомобилния транспорт за нуждите на туризма, значение имат транспортните връзки по следните линии:

Котел-София	328 км.
Котел-Сливен	75 км.
Котел-Ямбол	65 км.
Котел-Омуртаг	36 км.
Котел-Бургас	130 км.
Котел-Русе	165 км.
Котел-Пловдив	235 км.
Котел-Варна	230 км.
Котел-В.Търново	130 км.

Всички населени места в общината са електрифицирани. Те се водоснабдяват от яз. ”Камчия” и от местни водоизточници. Липсва канализация в населените места, а в града е частично изградена. Съществува проблем в някои селища, свързан с режимното водоснабдяване. Няма изградена пречиствателна станция. Телекомуникационната мрежа е сравнително добре развита.

2.1.3. Безработица

Безработицата в община Котел през периода 2010 – 2015 г. запазва базовите си стойности - голям брой безработни. Характерното за безработицата в общината е, че през разглеждания период тя е много по-висока както от безработицата в област Сливен, така и от средната безработица в страната.

Най-голям брой безработни по местоживеее през анализирания период са регистрирани в населените места с най-висок процент на ромско и турско население:

гр. Котел - 5 041 души, с. Градец – 2 653 души и с. Ябланово – 2 485 души, където голяма част от населението е без образование и квалификация.

Етническите малцинства съставляват над 50 % от населението. На второ място по големина след етническата група на турското население е групата на ромите, като 90% от ромското население е безработно и получава помощи, чиито размери са недостатъчни, за да задоволят потребностите на многочленните семейства. С тази етническа група са свързани проблеми от най-различен характер - инфраструктурни и благоустройствени, образователни, здравни, екологични, социални, културни и др.

Състоянието на местната икономика, ниската степен на образование, липсата на квалификация още повече стеснява кръга от възможности за намиране на постоянна работа. Поради тези причини ромското население работи през летните месеци обща работа в селското стопанство като наемна работна ръка на частни селскостопански предприемачи и не придобива трайни трудови навици и умения. Тенденция на пазара на труда е ниско образованите безработни и тези без квалификация да намират най-трудно работа.

Таблица - 1. - Структура на безработицата в община Котел по образователен ценз

Образование	2009	2010	2011	2012	2013
Висше	18	18	13	0	0
Средно	333	326	400	517	597
Основно и по-ниско образование	886	1472	1318	1626	1738

От данните е видно, че през 2013 г. 74,4% от регистрираните безработни са с основно и по-ниско образование, а през последните 2 години на разглеждания период няма регистрирани висшисти в бюрата по труда.

Таблица – 2- . Брой безработни лица:

	брой	Коефициент на безработица
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2010 г.	1751	27.66
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2011 г.	1719	27.15
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2012 г.	2143	33.85
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2013 г.	2591	40.93
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2014 г.	2541	40.1
Регистрирани безработни лица, към 30.06.2015 г.	2371	37.63

Таблица-3- Профили на безработните лица към 30.06.2015 г.– рискови групи безработни

	брой	%
--	------	---

Брой безработни лица без, или с по-ниско от основно образование	954	40.24
Брой безработни лица с намалена работоспособност	61	2.57
Брой безработни младежи от 18 до 29 години	249	10.50
Брой безработни лица на възраст над 55 години	815	34.37
Брой безработни лица с регистрация над 1 година	1595	67.27

В резултат на икономическата криза расте делът на безработните лица. През 2011г. броят на регистрираните безработни в Бюро по труда- Котел е 1719 лица, през 2012г.- 2143 лица, през 2013г.- 2591 лица, през 2014г.- 2541 лица и през 2015г.8/до 30.06. - 2371. Най-голям е броят на безработните лица с начално или по-ниско от начално образование, следван от лицата с основно.

Налага се изводът, че в общината е налице сериозен проблем по отношение на възрастовата структура и възпроизводството на трудоспособното население. Ниският образователен ценз превръща хората с ниско образование в неконкурентно способни на пазар на труда и ги лишава от възможност за успешна реализация. В рискови групи попадат и лица от малцинствени етноси, млади хора, които напускат преждевременно системата на образованието, лица с трайно намалена трудоспособност.

Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите, поражда необходимостта от непрекъснато повишаване на общия потенциал и учене през целия живот на работната сила.

Анализът на състоянието на трудовия пазар в община Котел показва следните обобщени изводи:

- постепенно покачване на регистрираната безработица
- задълбочаване на неравновесието между търсенето и предлагането на работна сила в количествен и качествен аспект
- увеличаване на младежката безработица
- увеличаване на безработните лица с регистрация над 1 година

2.1.4. - Здравеопазване

В община Котел в разглеждания период функционират два големи медицински центъра. Болничната помощ се осигурява от “Многопрофилна болница за активно лечение Проф. Д-р В. Цончев” и Детска специализирана болница за рехабилитация ЕООД, гр. Котел, в което медицински специалисти с подкрепата на парамедицински персонал извършват следните лечебни дейности: диагностика, лечение и комплексна рехабилитация на деца и възрастни със заболявания на опорно-двигателния апарат и неврологични заболявания. Към края на 2013 г. в община Котел има общо 4 медицински заведения. В първичната извънболнична помощ са регистрирани 14 лекарски практики и 3 кабинета по дентална медицина.

През 2013 г. е взето решение на едноличния собственик на капитала на Специализираната болница за активно лечение по вътрешни болести „Проф. Д-р Васил Цончев” ЕООД – Община Котел да бъде закрито медицинското заведение, като на негово място бъде създаден общински медицински център – лечебно заведение за специализирана извън болнична помощ с най-малко трима лекари с различни признати специалности, с до десет легла за престой на пациенти до 48 часа. Проектът се финансира по ОПРР 2007 – 2013 г. Към настоящия момент Центъра е в завършен вид и в процес на обзавеждане. Създаването му ще осигури ефективна общинска здравна инфраструктура, за равен и справедлив достъп и високо качество на всяко ниво на болнична медицинска помощ на населението от региона, ще гарантира равен достъп до високотехнологична и високоспециализирана болнична медицинска помощ в съответствие със съвременното развитие на медицината, ще осигури комплексна и висококачествена диагностика близо до потребителите, което ще даде възможност за постигане на по-голяма ефективност при оказване на спешна медицинска помощ.

2.1.4. - Образование

В община Котел функционират 12 училища от които 1 държавно /НУФИ/и 11 общински. Неясните икономически перспективи в общината и подчертания спад на раждаемостта карат много семейства да мигрират в по-големите градове, където намират поминък, което обезлюдява малките селища и се отразява отрицателно върху образователната инфра-структура.

Към настоящата 2015/16 учебна година в училищата се обучават 1778 ученика. На територията на общината са разкрити и функционират 7 целодневни детски градини с 350 деца в 17 групи и 140 деца в 9 групи в полудневна детска градина. Защитени и помощни училища на територията на общината няма, а средишните са 3.

Мерките, предприемани от училищните ръководства и от педагогическите съвети на училищата в общината за намаляване на процента на напуснали ученици, са в по-голямата си част прилагани през последните години, но едновременно с тях училищата търсят нови подходи, разчитат на ефективен контакт с родителите и на съдействие от различни институции или от местната общност, опитват се да подобряват училищната среда, за да стане училището по-привлекателно за децата.

2.1.6 - Жилищни условия

Като цяло жилищният фонд на Община Котел е малък. По-голямата част от жилищата се продадоха на наемателите преди години. Няма ново строителство и през последните години фондът се е амортизирал, всички жилища без изключение се нуждаят от много и спешни ремонти.

Недостатъчна жилищна площ има предимно при ромските семейства. Живеят по две три семейства в една жилищна сграда, която е със застроена жилищна площ не

повече от 50-60 кв.м.Общият брой на общинските жилища в Община Котел е 50 като предимно преобладава ведомственият фонд.

2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности

2.2.1 Фактори,които поражат риск за различни групи от населението

Анализът на ситуацията идентифицира основните проблеми, които се отнасят до състоянието и развитието на социалните услуги на територията на община Котел.

В резултат на проучването са очертани основните фактори, които формират рисковите групи, нуждаещи се от социални услуги, както и причините, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на уязвимите групи население, на основата на социално-икономически и други дефицити.

При първоначалния анализ на социо-демографската и икономическа картина на Общината се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: трайна липса на собственост и доходи, бедност; увреждания и здравословен дефицит; неравностойна позиция на пазара на труда; живеещи в изолирани общности; многодетство; противообществени прояви; рискове, засягащи деца и възрастни.

На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Анализът не цели да направи пълната им класификация, а да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги.

Основополагащ фактор за нормален стандарт на живот е размерът на доходите, който може да подsigури всички останали сфери на живот. Засегнати от този фактор са всички групи от населението, но размерът и периодичността на доходите оказва въздействие върху формирането на рисковите групи и уязвимост на индивидите в комбинация със следните други фактори:

- Безработица при хората в трудоспособна възраст;
- Ниски доходи на хората в над трудоспособна възраст;
- Принадлежност към етнически малцинства;
- Застаряващо население;
- Увреждане или здравословен проблем на член от семейството;

Безработни лица - Факторът безработица е свързан със социално-икономическото развитие на общностите и е основна причина за миграцията и емиграцията на активното работоспособно население. Безработицата може да се приеме като основен рисков фактор, свързан с доходите и стандарта на живот на хората в трудоспособна възраст. Безработицата на трудоспособните хора се отразява сериозно на качеството на живот на всички членове на семейството, особено на децата.

Ниски доходи на населението в над трудоспособна възраст - Доходите на населението са предимно от пенсии, собствена селскостопанска продукция, заеми, работна заплата. Ниската стойност се дължи на редица причини, свързани с икономическата изостаналост на общината и невъзможността да се влияе върху развитието на заетостта на хората поради липса на инвестиции и други средства за активиране на пазара на труда. От всички хора в пенсионна възраст, които срещат трудности по отношение на доходите, най-засегнати са хората с минимален размер на пенсиите и хора в пенсионна възраст, които по различни причини нямат пенсия.

Последната група е много трудна за идентифициране поради липса на данни, но в нея попадат хора, които продължително време са работили, без да се осигуряват.

По данни от НОИ в общината живеят общо **4518** пенсионери от които **3 109** са с пенсии за стаж и възраст, **1168** – с пенсии за инвалидност, от които **595** ненавършили пенсионна възраст и **220** пенсионери със социални пенсии.

Принадлежност към етнически малцинства - в тези общности са налице различни фактори, пораждащи бедността – ранно отпадане от училище, ниско образование или липса на професионална квалификация на голяма част от жителите, ранна раждаемост, липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия .

Застаряващото население - Животът на старите хора в отдалечените и изолирани населени места е изключително затруднен, основно поради недостатъчно средства и затруднен достъп до здравеопазване, невъзможността или затрудненията с осъществяването на комунално-битови дейности и най-вече социалната изолация.

От съществено значение за превенцията и преодоляването на влиянието на рисковите фактори, свързани с доходите, е предприемането на конкретни мерки и услуги по отношение на определените рискови групи.

Възрастта е основен параметър, който влияе върху уязвимостта на населението, спрямо възможностите за автономност на хората и необходимостта от подкрепа. Характерно за народопсихологията в България е споделяната отговорност между членовете на разширеното семейство при предоставяне на грижата за децата и възрастните хора, като това се приема като норма в обществото. При определяне на предпоставките за нормален стандарт за живот се извеждат и възможностите за грижа за близките, които имат нужда – деца или стари хора. Във връзка с тези фактори се формират три основни рискови групи “деца”, «уязвими хора и общности в неравностойно положение» и “стари хора”. Както и при доходите, параметърът възраст не формира самостоятелно рискови групи, а само в съчетание с други обстоятелства - в случая наличие или липса на близки, и възможностите им да предоставят грижи. Възрастта влияе върху уязвимостта на населението на общината в комбинация със следните фактори:

- Наличие на лица, отговорни за децата и възможност да предоставят грижа;
- Възможност да се предоставят грижи за възрастни и стари хора от техни близки.

2.2.2. - Характеристика на рисковите групи в община Котел

Рискова група – **ДЕЦА**

1. Децата настанени в институции –

След извършената деинституционализация в общината и закриването на ДДУИ “Св.Марина” в с. Медвен децата преминаха в други институции, при родителите си, в приемни семейства и т.н. На територията на общината бе открит **Център за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/** и в него бяха настанени **12 деца**

Децата настанени в ЦНСТ – 2015г.	12	0	0	12
----------------------------------	----	---	---	----

Бр. деца настанени и напуснали ДДЛРГ	настанени	напуснали	починали	Живеещи СИ в края на годината
Общ бр. деца, отглеждани в ДДЛРГ към 31.12.2010г.	2	0	0	2
Деца настанени в ДДЛРГ 2011г.	2	0	0	2
Деца настанени в ДДЛРГ 2012г.	0	0	0	0

За 2013, 2014 и 2015 г. за община Котел няма настанени деца в ДДЛРГ.

В гр. Котел през 2015г. бе открит Център за социална рехабилитация и интеграция/ЦСРИ/ по проект от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” с капацитет 30 места за деца и лица с увреждания, който успешно ще продължи да функционира като държавно делегирана дейност за срок не по-малко от 5 години.

2. Деца в риск

Деца настанени при близки и роднини както следва:

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
5	4	4	4	2	10

Деца, настанени и напуснали приемна грижа

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
1	0	2	5	2	0

Извършени осиновявания за община Котел

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
7	5	2	4	0	1

Изоставени деца от родилен дом за община Котел

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
2	0	3	1	1	2

Предоставените от социалните служби данни очертават тази рискова група- деца на непълнолетни родители, майки на възраст под 18 години и такива които изоставят децата си в родилния дом по различни причини. Недостатъчните знания и умения на малките родители да полагат грижи за самите себе си, а и за децата си, поставят в риск както новородените, така и техните родители.

Необходими са спешни мерки за полово ограмотяване на ромското население. Нужни са и обучения на вече родилите непълнолетни майки за отглеждане и възпитание на децата.

Осиновявания за община Котел

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
7	5	2	4	0	1

Деца жертви на насилие

Брой деца получили полицейска закрила:

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
0	0	6	0	0	0

Брой деца жертва на насилие по данни на ОЗД

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
11	5	8	8	7	6

Обобщените потребности на децата от тези групи са свързани с предоставяне на специализирана консултантска помощ за тях и техните родители, осигуряване на подслон, храна, дрехи, лекарства, консумативи; достъп до здравни и образователни услуги; компетентна родителска грижа, основана на любов и привързаност; грижи в семейна среда; разбиране и предоставяне на закрила, вместо наказание; преодоляване на травмите от преживяно насилие.

Рискът от институционализация за тази група деца е особено висок, ако няма адекватни услуги по превенция, тъй като все още се смята, че домовете предоставят възможност за физическото оцеляване на децата. Като проблем се очертава и изваждането на светло на домашното насилие и преодоляването на «задругата на мълчанието». Жертвите на насилие се нуждаят от осигуряването на сигурност, терапия за преодоляване на травмите, обществена и социална подкрепа.

Деца , на самотни родители/ които не получават семейни помощи по чл.7/

Община Котел - 13 деца

Деца в многодетни семейства –

Община Котел - 31

Деца без личен лекар – за община Котел - 1

Деца отпаднали от училище:

В тази рискова група са децата, които не посещават редовно учебните занятия и за които съществува опасност от отпадане от училище. Това са предимно деца от ромски произход, чиито родители не полагат нужния контрол, не мотивират децата си да придобият знания и умения в училище. Нерядко тези деца са отглеждани и възпитавани от бабите и дядовците си, тъй като родителите им са заминали да работят в чужбина.

Деца с проблемно поведение и противообществени прояви

За община Котел - регистрирани в ДПС

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
6	7	6	11	7	2

Брой непълнолетни извършили престъпления

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
29	32	37	20	20	16

Деца до 18 год.възраст с пробация за 2015г.

Много често проблемите при тези деца са провокирани от недостатъчен или пренебрегнат родителския капацитет и липсата на услуги за подкрепа на родителите. В повечето случаи децата са вече регистрирани като рискови в отдел "Закрила на детето" към Дирекция "Социално подпомагане". Голяма част от случаите са деца с проблеми в училище. В тази връзка има недостиг на услугите, предлагащи превенция на отпадането от училище, подкрепа в образователния процес и повишаване на мотивацията на децата да учат.

Много от децата попадат в рисковите групи, тъй като родителите им имат трудности при отглеждането им поради:

- Социално-битови проблеми (липса на жилище; липса на постоянни доходи в семейството; многодетни семейства) - това са проблеми, свързани с обективни трудности при отглеждане на децата и нямат отношение към личността на родителите.

- Проблеми, породени от липса на умения или невъзможност за родителстване - тези проблеми са свързани предимно със субективните трудности на родителите за осъзнаване и посрещане на потребностите на децата - в случаи на непълнолетни родители, родители, които са живели в институции, непълни семейства, разведени родители, родители с увреждания, родители, които са в чужбина и др.

Децата с противообществени прояви и поведенчески проблеми са отделна целева група. Поведенческите проблеми, определени от представителите на ДСП, са агресия, употреба на алкохол и упойващи вещества, кражби, побой.

Идентифицираните нужди във връзка с агресията между децата в училище са:

- ✓ да бъдат изслушвани и разбирани относно причините за извършените прояви;
- ✓ да се промени модела на интервенция – насилието да бъде оценявано като симптом за проблем, а не като причина за наказание;
- ✓ да се популяризира сред децата, родителите и учителите разпознаването на насилието и да се изградят умения за избягване на риска от насилие и агресия.
- ✓ осигуряване на подкрепа от родителите и намаляване на агресията в семейната среда;
- ✓ ангажиране на свободното време на децата;
- ✓ осигуряване на подкрепата на психолог при нужда.

Анализът на потребностите на групите деца в риск определя следните изводи:

- Успех за общината е интегрирането на децата и младежите с увреждания в общообразователната среда на детските градини, училища и в извънучилищната дейност, както и интегрирането им в живота на общността.
- Посредством разкритата социална услуга в общността – Център за социална рехабилитация и интеграция се преодолява един от основните проблеми на децата с увреждания и техните семейства – социалната изолация.

Социалната услуга предоставя на децата комплекс от възпитателни, обучителни и терапевтични дейности, медицинска и социална рехабилитация, психологическа помощ, а на родителите възможност да намерят трудова и професионална реализация, освободени от целодневната грижа за децата.

- Налице е необходимост от методическа помощ и подкрепа, повишаване на квалификацията и мотивацията на персонала за работа с деца с увреждания и техните семейства.

- Първоначална психологическа подкрепа на родителите се оказва основно от отдел “Закрила на детето”, което не е достатъчно. Необходима е комплексна грижа от всички институции.
- Осигуряване на възможности за професионална квалификация и реализация на младите хора с увреждания остава трудно решим проблем, предвид свития пазар на труда и високата безработица в общината.
- Актуален е въпроса за достъпност на архитектурната среда, особено в малките населени места.

Извод:

За разрешаване проблемите на децата в риск са нужни специални грижи, като консултиране на децата и родителите им, оказване на помощ при разрешаване на възникнали трудности в общуването, индивидуална работа с всяко дете и др.

Рискова група : Уязвими хора и общности в неравностойно положение

Пълнолетни лица под линията на бедност – лица и семейства с достъп до целева помощ – отопление.

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
1685	1515	1777	1851	2277	2552

Лица с физически увреждания, с изпратени документи от ДСП за настаняване в СИ в друга област

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
2	1	4	1	1	-

Лица с умствена изостаналост, настанени в СИ в същата област имаме само 1.

Лица с умствена изостаналост, настанени в СИ в друга област имаме също само 1.

Лица с увреждания ползващи социални услуги

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
29	30	33	43	44	-

В групата на хората с увреждания могат да се обособят **няколко специфични групи**, които имат нужда от диференцирана подкрепа:

- Хора с повече от едно хронично заболяване, даващо степен на инвалидност;
- Самотни възрастни хора с увреждания;
- Хора с увреждания, които имат нужда от придружител, подкрепа във всекидневния живот.

Необходими мерки за подкрепа за хората с увреждания:

- Предоставяне на услуги за възстановяване и рехабилитация;
- Осигуряване на достъп до здравни услуги и лечение;
- Изграждане на умения за независим живот;
- Предоставяне на грижи в ежедневието на лица, с невъзможност за самообслужване и на битови услуги за хора с увреждания в невъзможност да поддържат самостоятелно дома и домакинството си;
- Подкрепа в социално включване в общността;

- Осигуряване на алтернативни форми на заетост и на подходящи форми на социално предприемачество;
- Осигуряване на подкрепа за семейството;
- Предоставяне на почасови и дневни форми на грижа;
- Осигуряване на достъпна среда и на достъп до средата;
- Разширяване на възможностите за развлечение и социализация.

Лица с деменция живеещи/ настанени в друга област

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
0	0	33	1	44	-

Лица с психични разстройства, чакащи за настаняване в СИ или ЦНСТ - 2010г. 1 и 2015г. – 2

Лица или семейства в неравностойно положение към 30.06.2015г.

- лица, получаващи месечни социални помощи - 620
- сам родител, отглеждащ дете/деца, получаващ помощ по чл.9 от ППЗСП - 52
- многодетни семейства, получаващи помощ по чл.9 от ППЗСП – 80
- възрастни хора, обект на социално подпомагане – над 65г. – 177

Част от проблемите на хората в тази група са:

- Затруднен достъп до здравни услуги, до аптеки и помощ при закупуване на лекарства, до медицинска помощ;
За закупуването на лекарства старите хора зависят от отиващите в града и от близките си. За съжаление, транспортните връзки между общинския център и селата през последните години са много редуцирани;
- Недостатъчни средства за издръжка. Почти всички интервюирани са категорични, че след купуването на най-необходимите лекарства, оставащите средства за храна са недостатъчни;
- Компенсиране на изолираността от достъп до социални и здравни услуги на малките населени места в селските райони;

Рискова група **СТАРИ ХОРА**

Можем да ги обособим като:

- 1.Лица в пенсионна възраст
- 2.Самотно живеещи стари хора, живеещи в изолирани населени места
- 3.Стари хора с увреждания

Статистиката от Д"СП показва следната картина:

Стари хора настанени в СИ в същата област - 1 през 2013г.

Стари хора настанени в СИ в извън областта по изпратени документи

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
0	2	1	0	0	3

Стари хора, чакащи настаняване в СИ към 2015г. - 4 .

Брой стари хора, ползващи социални услуги

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
27	29	35	29	30	26

По данни от НОИ в общината живеят общо **4518** пенсионери от които **3 109** са с пенсии за стаж и възраст, **1168** – с пенсии за инвалидност, от които **595** ненавършили пенсионна възраст и **220** пенсионери със социални пенсии.

Самотно живеещи стари хора

Животът на старите хора в малките населени места е изключително затруднен, основно поради недостатъчно средства и затруднен достъп до здравеопазване, невъзможността или затрудненията с осъществяването на комунално-битови дейности и най-вече социалната изолация. Броят на старите хора, които се нуждаят, но не са обхванати от социална услуги, е преобладаващ.

Грижата за възрастните хора по принцип и характерно за българския бит се възприема като морално задължение на техните деца. Въпреки това в последните години се наблюдава тенденцията различните поколения да живеят сами, тъй като децата им по една или друга причина са на далечни разстояния от тях.

В тази връзка развитието на социални услуги в подкрепа на грижите за възрастните хора се възприема като облекчение и за двете страни.

Част от проблемите на хората в тази група са:

- Затруднен достъп до здравни услуги, до аптеки и помощ при закупуване на лекарства, до медицинска помощ;
За закупуването на лекарства старите хора зависят от отиващите в града и от близките си. За съжаление, транспортните връзки между общинския център и селата през последните години са много редуцирани;
- Недостатъчни средства за издръжка. Почти всички интервюирани са категорични, че след купуването на най-необходимите лекарства, оставащите средства за храна са недостатъчни;
- Компенсиране на изолираността от достъп до социални и здравни услуги на малките населени места в селските райони;

Необходими мерки за подкрепа, идентифицирани от хората в пенсионна възраст:

- ✓ Достъпност на домашния социален патронаж;
- ✓ Осигуряване на възможност за ползване на услуги за закупуване на лекарства, плащане на сметки и др.;
- ✓ Достъп до здравни услуги и до спешна медицинска помощ;
- ✓ Подобряване на комуникация между старите хора в малките изолирани населени места;
- ✓ Осигуряване на помощ при водене на домакинството;
- ✓ Осигуряване на възможност за общуване и развлечения.

2.3. Изводи за състоянието на мрежата от услуги в общината

• Предлагащите социални услуги на територията на общината не покриват всички потребности и не обхващат абсолютно всички рискови групи;

• Преобладават услугите в общността, както за деца така и за лица с увреждания и възрастни хора, но същите все още са ограничени по вид и възможности за равномерно обхващане на всички рискови групи;

• Предоставянето на съществуващите социални услуги е съсредоточено основно в общинския център, като недостатъчно развит е мобилния елемент от

предоставяните услуги, както и социални услуги базирани в населени места извън общинския център;

- В общината съществува относително разнообразие на предоставяните услуги задоволяващи най-неотложните потребности на възрастни хора, лица с увреждания, деца в риск, като се отчита тенденция за необходимост от увеличаване броя и вида на предоставяните услуги;

- Развитието на социалните услуги е концентрирано предимно в гр.Котел, като недостатъчно обхванати са останалите населени места в общината, особено по отношение услуги в общността и услуги от резидентен тип;

- Все още недостатъчно развити са социалните услуги насочени към превенция на риска от социално изключване.

- Недостатъчно развит е процеса на възлагане управлението на социални услуги на външни доставчици;

- Липсват или са недостатъчно квалифицираните кадри, които могат да се насочат към предоставяне на услуги в малките населени места в общината. В тази връзка е почти неразвита мрежата от услуги в населени места извън общинския център.

- Липсват услуги за специфични общности и групи в неравностойно положение, както и за някои услуги за групи деца и възрастни в риск;

- Липсват алтернативни услуги от типа на Социално предприятие и др.;

- Възможностите за предоставяне на услуги, които не са пряко обвързани с отпускане на финансови средства са все още ограничени поради неприемане от страна на потребителите на тяхната необходимост;

- Изискуемите процедури при предоставяне на услуги срещат съпротиви и неприемане от страна на потенциални потребители от етнически малцинства, което нерядко води до отказ от ползване на услуга, независимо от изведената необходимост;

- Недостатъчно интегрирани социално-здравни услуги. Агресивно намаление на относителния дял на лицата в трудоспособна възраст.

- Неблагоприятни тенденции във възрастовата структура на работната сила - проблем има и при заетостта на младежите, както и на лицата над 55 г.

- Увеличаване на броя на регистрираните безработни с решение от ТЕЛК.

- Застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура и ниска раждаемост .

- Висок дял на хората с увреждания, както и на самотно живеещите стари хора по селата.

- Продължаваща тенденция към миграционно движение и обезлюдяване на малките села в община Котел.

- Устойчива тенденция за агресивно поведение в образователната институция.

- Като цяло общината използва възможностите на социалната система и създаване на мрежа от социални услуги, които да обхванат голяма част от рисковите социално уязвими групи.

2.3.1.Заключения за изпълнението на предходната стратегия

Предходната стратегия за развитие на социалните услуги в Община Котел е изпълнявана според възможностите на общината. Успешно бе извършен процесът по деинституционализацията на децата от ДДУИ”Света Марина”-с.Медвен, като част от

тях бяха настанени в разкрития ЦНСТ за деца и лица с увреждания в гр.Котел с капацитет 14 деца.Разкрити бяха и ЦСРИ отново в гр.Котел с капацитет 30 деца и Център за работа с деца на улицата с капацитет – 40 деца.

2.3.2. Общи изводи за услугите за деца:

- Услуги в общността за деца са развити предимно в общинския център. Недостатъчно развит е мобилният елемент на предоставяните услуги;

- Все още няма достатъчно развит набор от услуги по превенция, които да оказват подкрепа на родители и деца, с акцент в ранна детска възраст, които да подпомагат отглеждането и възпитанието на децата, като същевременно създават реални възможности за подкрепа и на семейството;

- Предвид методическото си структуриране съществуващите услуги повече са фокусирани върху децата и почти не се отнасят към родителите и налични рискови групи в общината;

- Все още на общинско ниво Приемната грижа е недостатъчно добре развита, особено по отношение настаняване в приемно семейство на новородени и деца в ранна възраст, както и по отношение други рискови групи, като деца в конфликт със закона и др.;

- Услугите за деца с увреждания са развити предимно в общинския център, като недостатъчно обхванати остават децата с увреждания в останалите населени места на общината .

- Недостатъчно развити са услугите за деца базирани в компактни етнически общности;

- Недостатъчни са възможностите за развиване и прилагане на интегрирани мерки и услуги по отношение на деца и техните семейства.

2.3.3.Съответствие на мрежата от услуги спрямо актуалните потребности на рисковите групи.

- Персоналът на услугите за възрастни в Дневен център за стари хора е недостатъчен и се нуждае от системна подкрепа по отношение на методическа подкрепа, обучение и супервизия;

- Най-развитата услуга в общността за стари хора е Домашният социален патронаж, който е необходимо да разширява капацитета си във всички населени места на общината, чрез търсене на възможности за допълнително финансиране;

- В общината услугите, свързани с оказване на подкрепа на възрастни хора, самотноживеещи и възрастни хора с увреждания са недостатъчни не само в града, а и в останалите населените места, отдалечени от общинския център. Необходими са целенасочени местни политики за реализиране на възможности за финансиране различни по вид дейности и услуги като домашни помощници, лични асистенти и др.;

- Необходим е целенасочен процес на развиване и предоставяне на услуги от интегриран тип, от вида на Социално предприятие и др., които от една страна създават възможности за заетост на уязвими групи, като същевременно предоставят услуги за други определени рискови групи. Този процес е особено актуален по отношение на населени места извън общинския център;

- Персоналът на съществуващите социални услуги от институционален тип и в общността се нуждае от обучения и супервизии, системна подкрепа за развитие капацитета на услугите и процеса на директна работа с клиенти;

- В общината работят читалища и пенсионерски клубове, които изпълняват и социални функции, близки до услугата Дневен център за възрастни хора.

Съществуващата материална база и ресурси биха могла да се използва при реализиране на интегрирани проекти насочени към подкрепа уязвими групи в съответното населено място;

- Недостатъчно развита е мрежата от услуги резидентен тип за възрастни.

2.3.4. Препоръки

Общи препоръки към Общинската стратегия за развитие на социалните услуги:

- Приоритетно направление в развитието на социалните услуги трябва да стане търсенето на възможности за развитие на максимално широк спектър от услуги, вкл. и такива насочени към семействата в риск с цел превенция на изоставянето от една страна и реинтеграция от друга;
- Необходимо е да се реализира устойчив процес на планиране и разкриване на нови социални услуги в общността и от резидентен тип, както за деца, така и за възрастни от различни рискови групи.
- В общината да продължат развитието си услуги, свързани с целевата група на застрашените от отпадане от образователната система, както и на децата с проблемно поведение;
- Необходимо е да се планират мерки за преодоляване на липсата на персонал или неговата недостатъчна квалификация, без което е трудно осъществимо развитието на необходимите социални услуги както и разкриването на нови в общината като цяло;
- Разнообразяване на мрежата от социални услуги и развиване на нови, интегрирани и алтернативни услуги, които да съответстват на спецификата на потребностите на рисковите групи в общината.
- Проучване на потребностите и планиране на социални услуги насочени към хора в пенсионна възраст, които по различни причини нямат пенсия.
- Проучване на случаи на жертви на насилие и планиране и разкриване на адекватни услуги за превенция, закрила и последваща подкрепа.
- Повишаване информираността на обществеността по отношение предоставяните социални услуги на територията на общината.
- Необходима е по-добра координация на дейностите, свързани с развитие и предоставяне на социални услуги. Създаване на интернет портал на общинско ниво с информация за услугите и осъществяваните дейности.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3. Визия и цели

3.1 Визия

Осигуряване на по-добро качество на живот и грижа за специфични общности, групи и индивиди в риск в община Котел , чрез достъпна социална защита, качествени социални услуги, равен достъп и възможности за пълноценно и активно участие във всички области на обществения живот.

3.2 Ценности и принципи

Социалната работа има за цел осигуряването на възможност на всички хора да развият пълния си потенциал, да обогатят живота си. Насочена е към разрешаване на проблеми и постигане на промяна, удовлетворяване на човешките нужди и развитие на

човешкия потенциал, намаляване на бедността и освобождаване на уязвимите и потиснатите хора с цел насърчаване на социалното включване.

Нейните ценности се основават на уважение към равенството, значимостта и достойнството на всички хора.

При планирането и предоставянето на социални услуги Общинската стратегия следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, и за правата на детето и утвърждава следните **ценности**:

Толерантност към всички социални групи;

- Зачитане на човешките права и съответствие на социалните услуги с международно признатите права на човека и права на детето;
- Водещи интереси на детето и на потребителите при планиране и предоставяне на социални услуги;
- Повишаване качеството на живот на децата, семействата, уязвимите общности и индивиди;
- Зачитане на равнопоставеността на половете при планирането и достъпа до социални услуги.

Всички страни, ангажирани с разработването на Общинската стратегия, се обединиха около следните **принципи и подходи**, които ще бъдат следвани при изпълнението на планираните дейности и мерки:

- Социални услуги, съответстващи на нуждите и потребностите на групите в риск; осигуряване на достатъчен набор от социални услуги;
- Осигуряване на равен достъп до услуги за всички рискови групи и уязвими общности, живеещи на територията на общината;
- Повишаване качеството на социалните услуги;
- Насърчаване на услугите в общността;
- Ефективност и ефикасност на социалните услуги и партньорствата;
- Иновативност и гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки;
- Изграждане на мрежа от партньорства на местно ниво, с участието на всички заинтересовани страни;
- Осигуряване на подкрепа на персонала за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;
- Независим живот в семейна среда или в среда близка до нея;
- Законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България.

3.3 Направления и приоритети на общинската стратегия

3.3.1 Направления

Обсега на действие на Стратегията е насочен в 3 направления, като изпълнението на заложените в тези направления цели и дейности, ще допринесе за постигане на определената във визията желана промяна в социалната среда и бъдещо развитие на социалните услуги.

Направленията са определени на база идентифицираните социални проблеми в областта и потребностите на рисковите групи.

Направленията са свързани със съдържанието на социалните услуги и са насочени към:

- Уязвими деца и техните семейства;
- Лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение;

- Стари хора.

Направление 1: Уязвими деца и техните семейства

Приоритетите в това направление са с цел осигуряване на условия за ефективно упражняване на правата и подобряване качеството на живот на децата, като условие за свободното и пълноценното им личностно развитие. В стратегията са включени: социални услуги за превенция на изоставянето и подкрепа развитието на уязвими деца и техните семейства; услуги, развиващи алтернативната семейна грижа; разширяване спектъра от дейности и социални услуги за развитие на децата с увреждания; дейности за превенция и защита на децата от всякакви форми на злоупотреба, насилие, експлоатация и трафик; осигуряване на равен достъп до предучилищна подготовка и училищно образование.

Направление 2: Лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

Приоритетите в това направление са свързани със социалното включване и интегриране на хората в неравностойно положение чрез осигуряване на условия за достоен и пълноценен живот.

Направление 3: Стари хора

Приоритет в планирането на грижите за стари хора са услугите в общността, които им предоставят подкрепа на място и в домашна среда. Този подход осигурява възможности за старите хора да живеят в своя дом, в позната за тях среда, без да се откъсват от близки и роднини. Цели се да се избегне или поне да се отложи във времето необходимостта от резидентна грижа.

3.3.2 Приоритетни целеви групи

Планираните дейности в Стратегията за развитие на социалните услуги в община Котел ще обхванат всички рискови групи, изведени при анализа на ситуацията. **Целевите групи**, към които са насочени социалните услуги и мерки за социално включване в община Котел са:

- **Деца, отглеждани извън биологичното семейство**

Децата, отделени от своите семейства, са една от най-уязвимите групи в обществото. Стратегията предвижда услуги за осиновяване, отглеждане в семейна среда на приемни родители или (в краен случай) отглеждане в резидентни услуги, които са близки до семейната среда.

- **Деца, отглеждани в семейството**

Подкрепата на семействата, а не само на децата в риск, ще създаде условия за задържане на децата в семействата им и за повишаване на качеството на грижа към тях. Вниманието към семействата има своето отражение и върху демографската ситуация в общината. Услугите към семействата целят подкрепа за интегритета на семейството и за развиването на уменията и ресурсите за социална интеграция на семейството като цяло и на индивидуалното развитие на неговите членове.

- **Други групи деца в риск**, включително отпаднали от училище, необхванати от образователната система, жертви на насилие или с проблемно поведение

Отпадането от училище и липсата на образование е един от най-сериозните фактори за попадане в ситуация на множество рискове – бедност, противоправно поведение, насилие, зависимост и др. Стратегията предвижда комплексни интервенции между социалната и образователната сфера, насочени към подобряване на тяхното взаимодействие, развиване на приятелска за децата образователна среда, преодоляване на социалните затруднения за посещаване на училище.

- **Уязвими хора и общности в неравностойно положение**

Ниското образование (включително и неграмотност) и липсата на професионална квалификация поставят тази група в неравностойно положение на пазара на труда и засилват още повече социалната им изолация. Остър е проблемът и с влошения здравен статус и липсата на достъп до здравеопазване. Затова Стратегията поставя акцент върху мерки за интеграция и реинтеграция на тази група в образованието, както и инициативи, насочени към достъп до професионална квалификация, заетост и доходи. Мерки са предвидени и за информиране, консултиране и посредничество за достъп до здравни грижи. Освен това се предвиждат мерки за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към уязвими хора, реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение като се цели да се приобщи застрашените групи към обществото като цяло.

- **Пълнолетни лица с увреждания**

Хората с увреждания изпитват затруднения в своята социална интеграция поради непригодеността на средата за тях – архитектурна, социална, обществени нагласи, образователна система. Липсата на подкрепа за семействата им затруднява още повече техния живот и социализация. Услугите и мерките за тези групи ще целят подкрепа за развитие на техните умения и способности и промяна на средата по посока на създаване на условия за интеграцията им.

- **Стари хора, включително и самотно живеещи**

Стратегията предвижда подобряване качеството на грижа в институциите за стари хора, така че средата и начина на организация да е близък до домашния и да дава възможност за достоен живот. От друга страна демографските тенденции в общината показват значителен дял на самотни стари хора, голяма част от които живеят в отдалечени населени места. Те изпитват затруднения в своето ежедневно обслужване, достъпа до здравеопазване и участието в социални мрежи. Услугите за самотните стари хора ще включват подкрепа в тяхното ежедневие за задържането им в обичайната им среда и посрещане на основните им нужди.

3.3.2 Приоритети

3.4. Цели

3.4.1.Общи и специфични цели

Стратегията за развитие на социалните услуги в община Котел предвижда да осигури достъпни и качествени социални услуги в общината, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи. Във всяко приоритетно направление на Стратегията са набелязани приоритети, общи и специфични цели:

Направление 1: Уязвими деца и техните семейства

Приоритет: Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства

Обща цел 1: Създаване на условия за реализиране политики за осигуряване на закрила, равен достъп и възможности за развитие и социално включване на уязвими деца и техните семейства

Специфична цел 1.1: Създаване на нови социални услуги и увеличаване капацитета на съществуващи услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа;

Специфична цел 1.2: Осигуряване на условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството чрез разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги;

Специфична цел 1.3: Осигуряване на подкрепа на уязвими семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата;

Специфична цел 1.4: Осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование за децата от рискови общности и уязвими групи;

Направление 2: Лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

Приоритет: Осигуряване на условия за социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

Обща цел 2: Развитие на нови социални услуги за социално включване и подобряване качеството на съществуващите услуги за лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение, чрез:

Специфична цел 2.1: Да се осигурят условия за достоен и пълноценен живот на хората с увреждания в семейна среда, чрез разкриване на услуги и грижа в общността;

Специфична цел 2.2: Да се създадат условия за интеграция и реинтеграция на уязвими хора и групи от общностите в неравностойно положение, изпаднали в риск.

Направление 3: Грижа за старите хора

Приоритет: Подобряване качеството на живот и грижа за старите хора

Обща цел 3: Да се подобри качеството на живот на старите хора във всички населени места в общината, чрез развитие на мрежа от услуги в общността и осигуряване на достъп до качествена резидентна грижа.

Приоритет в планирането на грижите за стари хора са услугите в общността, които им предоставят подкрепа на място и в домашна среда. Този подход осигурява възможности за старите хора да живеят в своя дом, в позната за тях среда, без да се откъсват от близки и роднини. Цели се да се избегне или поне да се отложи във времето необходимостта от резидентна грижа.

Специфична цел 3.1: Развиване на широка мрежа от услуги, предоставяни в домашна среда, с цел осигуряване на спокоен и достоен живот на старите хора;

Специфична цел 3.2: Осигуряване на дневна грижа, заместваща грижа и почасови услуги в общността за стари хора;

Специфична цел 3.3: Да се осигури достъп на старите хора до качествена постоянна грижа в среда, близка до домашната.

3.4.2 Ключови индикатори за постиженията на стратегията

Индикаторите са характеристика, която може да бъде измерена, за да се оцени изпълнението на заложените цели в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги, както и резултатите и въздействието от тяхното изпълнение. Описаните по различните приоритетни направления на стратегията индикатори включват количествени и качествени индикатори:

Приоритетно направление 1: Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства

- Предоставена подкрепа на уязвими деца и семейства в община Котел чрез разкриване на Център за обществена подкрепа /ЦОП/
- Осъществена програма за ранно детско развитие в общината и обхванати възможно повече от уязвимите семейства и деца;
- Осигурени услуги и условия за навременно идентифициране на риска от изоставяне на деца в ранна възраст .
- Намаляване броя на изоставените деца.
- Предоставени услуги и подкрепа на деца- жертви на насилие, експлоатация, трафик.
- Осигурено пълно обхващане на децата в задължителното предучилищно образование /100%/.
- Повишена мотивираност на деца и семейства от уязвими общности за редовно посещение в училище;
- Осъществена мярка за закрила- настаняване при близки или роднини на децата, отделени от биологичното си семейство;
- Утвърдени приемни семейства
- Повишено качество на предоставяните услуги и подкрепа на осиновители и осиновени;
- Постигнато обхващане в услуги за ранна диагностика и превенция на майките/ новородените в риск от изоставяне;
- Осигурен достъп до дневна грижа и услуги за деца с увреждания
- Предоставени услуги и подкрепа на децата и младежите с рисково поведение;
- Обхващане на над 60% от посещаващите училище ученици в образователни инициативи, извънкласни и извънучилищни дейности в свободното време;
- Връщане в училище на децата отпаднали от образователната система;
- Обхващане на децата с увреждания в общината в училище в подходящи форми на включващо образование;
- Обхващане на семейства с деца от уязвими общности в мрежа от услуги за подкрепа и мотивиране за училищно образование;

Приоритетно направление 2: Социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

- Подобрени условия за самостоятелен живот в домашна среда на хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент;
- Подобрен достъп на хората с увреждания до социална и медицинска рехабилитация
- Разширен спектър от услуги за превенция и реинтеграция на рискови групи със зависимости и проблемно поведение;
- Разширен спектър от услуги за подкрепа и преодоляване на последиците при жертви на насилие, трафик, зависимости.

Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора

- Предотвратена преждевременна институционализация на самотноживеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за старите хора в общината с приоритетно обхващане на самотноживеещите в изолирани населени места извън общинския център.

- Подобрено качество на резидентни услуги в среда близка до домашната за стари хора, които не са в състояние да живеят самостоятелно
- Осигурени качествени резидентни грижи в среда, близка до домашната за стари хора до края на периода на стратегията.

4. Интервенция – социални услуги

4.1 Мерки и дейности по направление1:Уязвими деца и техните семейства

Приоритет: Повишаване качеството на живот на уязвими деца и техните семейства

Обща цел: Създаване на условия за осигуряване на закрила, равен достъп и социално включване на уязвими деца и техните семейства чрез:

Специфична цел 1.1.Разширяване на мрежата от социални услуги за уязвими деца и техните семейства.

Мярка 1.1.1. Предоставяне на подкрепа на уязвими деца и семейства в община Котел чрез изграждане на Център за обществена подкрепа /ЦОП/.

Преките дейности на ЦОП включват разнообразни услуги за превенция на изоставянето на деца на ранна и по-късна възраст, както и за тяхната реинтеграция, превенция на отклоняващото се поведение, насилието. Предоставят се и семейно консултиране и подкрепа; консултиране и информиране за проблеми, свързани с развитието на децата от съответната възраст; индивидуални и фамилни консултации в случаи на кризи в семейството; превенция на рисково и асоциално поведение на деца и младежи; семейно планиране, подготовка за родителстване; психологическо консултиране; обучения в умения за самостоятелен живот, превантивни програми на ниво училище, информационни кампании; оценяване, обучение, наемане и подкрепа на приемни родители, подготовка и подкрепа на осиновители.

Ползвателите на ЦОП ще бъдат насочвани от Дирекция „Социално подпомагане“ Котел/Отдел „Закрила на детето” и други свързани структури-медицински професионалисти и лечебни заведения, детски градини и училища, структури от системата на борба с противообществените прояви, общинска администрация и др. Същевременно ЦОП може да предоставя услуги на доброволни клиенти.

Дейност 1.1.1.1.Разкриване на Център за обществена подкрепа в община Котел.

Планираната услуга ще се разкрие в гр. Котел и ще обслужва потребители от общината. Като цяло ЦОП гр. Котел ще предоставя следните услуги: приемна грижа, услуги в общността за рискови семейства с деца, услуги за деца жертва на насилие и други от идентифицираните целеви групи, реинтеграция и превенция на изоставянето. В зависимост от потребностите ЦОП Котел ще развива услуги за деца настанени при близки роднини, деца с увреждания, деца отпаднали от училище, деца с проблемно поведение, непълнолетни майки, родили - деца.

В рамките на ЦОП ще се предоставя и услугата Център „Спешен прием” за деца жертва на насилие и negliжиране, като им се осигурят подслон, сигурност, консултиране и социална подкрепа. За разкриването на ЦОП в гр.Котел ще се търсят възможности за финансиране по оперативни програми и други източници.

Планираният капацитет на услугата ЦОП е 30 и 4 за „Спешен прием”.

Мярка 1.1.2 Осъществяване на комплексна програма за ранно детско развитие в община Котел с обхващане на по-голям брой уязвими семейства и деца.

По тази мярка фокусът на дейностите е насочен към развиване и подобряване на уменията за родителстване на родители с малки деца, стимулиране на развитието на децата в тази възраст, включване в предучилищна подготовка и училищно образование. Дейностите ще включват партньорство между социален, образователен и здравен сектор.

Дейност 1.1.2.1. Превенция на нежелана и ранна бременност.

Развиването на услугата пряко ще допринесе и за превенция на нежелана бременност, както и за намаляване риска от изоставяне и институционализация на новородени деца.

ЦОП и Здравните медиатори в общината, лични лекари и лекари специалисти от доболнична помощ подкрепят процеса на превенция на ранна и нежелана бременност.

Дейност 1.1.2.2. Осигуряване на здравни грижи. Тази дейност ще бъде осъществявана съвместно от ЦОП в общината, общинска администрация, здравни медиатори, НПО, детски заведения, лични лекари. Дейностите в него ще включват: проследяване развитието на детето /с висока интензивност през първата година/; информирание и консултиране по въпроси, свързани с развитието на детето; информирание и консултиране по въпроси, свързани с нуждите на детето и умения за разпознаването им; извършване на редовни имунизации. Съвместна работа със здравните медиатори за обхващане на деца от етническите общности в неравностойно положение.

Дейност 1.1.2.3. Услуги в подкрепа на родителската грижа за деца до 6 години. Предоставят се от ЦОП в общината, общинска администрация, лични лекари образователни институции, дирекция “Социално подпомагане” – Котел, Център за работа с деца” гр. Котел.

Фокусът на услугите е насочен към организиране на почасови услуги за деца, където няма възможност за достъп на децата до масови детски градини и/или осигуряване на възможност за посещаване на детско заведение в близко населено място чрез транспорт или заплащане на такса; предоставяне на краткосрочно натурално подпомагане за уязвими семейства с деца до 3 години в случаи на тежки социални проблеми; обхващане в детски ясли и градини. Чрез мобилни екипи на ЦОП, ще се насърчава записването на децата в детски градини.

Мярка 1.1.3. Създаване на условия за ефективна превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции чрез услуги за подкрепа на биологичното семейство.

Фокусът на дейностите е насочен към „затваряне на входа” към специализираните институции (СИ) и превенция на отделянето на децата от семейството. Предотвратяване изоставянето на деца на по-голяма възраст следва да включва комплексни програми за семейна подкрепа- социална, достъп до образование, здравни грижи, жилищна политика, заетост и др.

Дейност 1.1.3.1. Подкрепа за развитието на социалните ресурси на уязвими семейства.

Деятелността ще бъде осъществявана съвместно от ЦОП и други услуги, ДСП, буро по труда, образователни структури, медицински професионалисти и лечебни заведения, общинска администрация и др., като включват- информирание и консултиране за наличните форми на социално подпомагане и подкрепа, достъп до административни услуги; подкрепа и придружаване за достъп до административни и други услуги за социална подкрепа; подкрепа за достъп до услуги по професионално ориентирание, квалификация и преквалификация, подкрепа за достъп до здравни грижи – издирване, подкрепа и консултиране за здравно осигуряване и налични здравни грижи; осигуряване на спешно настаняване на деца и семейства в криза в Център „Спешен прием” към ЦОП- Котел; семейно консултиране и подкрепа на семействата за преодоляване на семейни кризи и взаимоотношения в семействата, което ще се осъществява от ЦОП в община Котел,

Деятелност 1.1.3.2. Изграждане на работещо сътрудничество и обмен на информация между системата на здравеопазването и социалните услуги /ЦОП/ за предоставяне на психологически консултации и подкрепа на родителите преди и непосредствено след раждане на дете с увреждания.

Мярка 1.1.4. Реализиране в община Котел на програми за превенция и защита на децата от всякакви форми на злоупотреба, насилие, експлоатация и трафик.

Деятелностите са насочени към създаване на система от мерки за превенция на насилието над деца; намаляване на агресивното поведение и отношения сред децата и предприемане на актове на насилие от страна на деца. Деятелностите са насочени и към създаване на чувствителност сред населението и ангажираните професионалисти за причините и формите на насилие, както и за симптомите за извършено насилие.

Като цяло дейностите се осъществяват от ЦОП, Дирекция „Социално подпомагане“/-Отдели „ЗД”/, МКБППМН, НПО, органите на МВР и пробационната служба, лечебни заведения, образователни институции и др.

Деятелност 1.1.4.1. Образователни програми и кампании във всички детски градини и училища, както и в рамките на ЦОП, насочени към превенция на агресивно поведение сред деца, развиване на познание за насилието и неговите симптоми и умения за защита от насилие: провеждане на лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги, между училищни прояви и инициативи на общинско ниво.

Програмите и кампаниите ще бъдат осъществявани от детските градини, училищата, ЦОП, МКБППМН, органите на МВР, като се използват материали, разработени от ДАЗД и други организации.

Деятелност 1.1.4.2. Обучение на професионалисти в общината за разпознаване и сигнализиране за случаи на насилие.

Обучението ще включва различните форми на negliжиране, насилие, злоупотреба и трафик, детски труд и неговите последици върху децата и симптомите, с които се проявяват. В него ще бъдат включени социални работници, полицаи, възпитатели в детски заведения, учители, служители в общинската администрация, лекари и медицински персонал.

Деятелност 1.1.4.3. Обществени кампании за предотвратяване на насилието и други форми на злоупотреба и експлоатация.

Програмите и кампаниите ще бъдат осъществявани от ЦОП, общинската администрация, МКБППМН, органите на МВР, НПО. Темите ще включват различните форми на насилие (физическо, сексуално и психологическо), злоупотреба, експлоатация, тежки форми на детски труд, negliжиране. Те ще са насочени към деца,

родители, професионалисти и широката общественост. Програмите ще използват материали, разработени от ДАЗД, УНИЦЕФ и други организации.

Дейност 1.1.4.4. Преодоляване на последиците от преживяното насилие за деца, жертви на насилие и/или трафик.

Услугите за реализация на дейността ще се предоставят от Център „Спешен прием“ към ЦОП в Котел, Мултидисциплинарен екип на местно ниво в общината, като включват: предоставяне на консултиране и рехабилитация в ЦОП; предоставяне на краткосрочен подслон за деца- в Спешен прием към ЦОП- Котел.

Дейност 1.1.4.5. Превенция на безнадзорността и тежките форми на детски труд и подкрепа за реинтеграция на децата на улицата. В рамките на дейността ще се реализира:

Работа с уязвими семейства и деца в ЦОП Котел и подобряване на взаимоотношенията в семействата, развиване на социалните им ресурси, съдействие за решаване на битови и жилищни проблеми;

В рамките на дейността е създаден с финансиране от УНИЦЕФ специализиран ЦРДУ в община Котел като услуга за деца в риск, деца в конфликт със закона и техните семейства. Като част от дейностите на ЦРДУ Котел, е разкрита образователна услуга за деца на 2-4 г. възраст от уязвими и маргинализирани семейства с цел превенция на незаписването и ранното отпадане от училище.

Дейности 1.1.4.6. Подобряване на възможностите за реакция в случаите на насилие над деца.

Дейността ще се реализира от ЦОП, ЦРДУ, ОЗД, органи на МВР на местно ниво, МКБППМН, сформирани екипи на ниво община за реализация на Координационния механизъм и ще се изразява в: Утвърждаване на местно ниво на практиките и механизмите за действие регламентирани в Координационния механизъм; Изпълнение на полицейска закрила и предоставяне на специализирана подкрепа- в Спешен прием към ЦОП-Котел. В него ще функционира специализирано помещение за изслушване на деца, жертви и свидетели на престъпления.

Мярка 1.1.5. Включване на поне 90% от децата в предучилищна възраст в детска градина и на всички деца в задължителна училищна възраст в подходяща форма на образование.

В посочените по- горе мерки и дейности са описани услуги за подкрепа на уязвими семейства, като се очаква планираните интервенции да имат ефект и върху включването на децата в предучилищна и задължителна училищна възраст в съответна форма на подготовка и образование. В настоящата мярка са включени допълнителни и пряко насочени към реализация на мярката дейности.

Планираните инициативи и дейности се изпълняват съвместно от училища, РИО, общинска администрация, детски заведения, ЦОП и ЦРДУ в синхрон с националните приоритети за осигуряване на равен достъп до образование и развитие на интегрирано и включващо образование.

Дейност 1.1.5.1. Общински политики и мерки за осигуряване на правото на децата на достъп до образователни услуги и превенция на отпадането от училище - изпълнявани съвместно с училищата, РИО с фокус върху целенасочени дейности за подобряване привлекателността на училището и мерки за превенция на отпадането в рамките на училищния процес; пълно обхващане на децата в предучилищна подготовка- задължителен подготвителен клас и осигуряване на програми за социализиране и усвояване на български език от децата-билингви от етнически

общности в неравностойно положение в детските градини и начален курс в училищата с подкрепата на помощник на учителя. Провеждане на кампании за обхващане на децата в подготвителен клас/група и осъществяване на постоянно наблюдение върху нивото на посещаемост; Организиране на групи за подготовка за постъпване в училище на деца, които не владеят български език в ЦОП и ЦРДУ; Включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата; Промяна на практиката на преподаване към включване на интерактивни методи в училище.

Дейност 1.1.5.2. Подкрепа за развитие на хора в неравностойно положение чрез директна работа в общността и посредничество за социалната им интеграция и достъп до образование.

По Проект е разкрит ЦСРИ в гр. Котел. Дейността е насочена към директна работа със семейството за записване на детето в детска градина и редовно посещение, подкрепа на учителите при работа с децата; Подкрепа за образование на деца от ромските квартали чрез директна работа със семейството за повишаване на ангажираността към образованието на децата и мотивиране децата и семейството за редовно посещение в училище; Осигуряване на специализиран транспорт за деца в зависимост от възрастта им до детски градини и училища с акцент върху малките населени места; Подкрепа за продължаване на образованието на деца и младежи, отпаднали от училище; Издирване на деца отпаднали от училище и подпомагане училището при реинтеграция в образователната система, при изпълнение на индивидуален план за обучение на детето или при плана за наваксване на образователни пропуски.

Дейностите се реализират съвместно с ЦОП, ЦРДУ, училища и други институции.

Специфична цел 1.2.: Създаване на нови социални услуги и увеличаване капацитета на съществуващи услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа.

Мярка 1.2.1. Предоставяне на подкрепа на роднини и близки, при които са настанени изоставени и negliжирани деца, лишени от родителска грижа.

Настаняването при близки или роднини и осиновяването осигуряват устойчива семейна грижа за детето и трайно решаване на проблема за бъдещето на изоставените деца. Мярката включва съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от специализирани институции и деца в риск от изоставяне.

Дейност 1.2.1.1. Подкрепа за семействата на роднини или близки, които отглеждат деца като мярка за закрила. Предоставя се от планираната ЦОП в общината и включва: Подкрепа на роднини или близки при поемане на грижата за новородени и по-големи изоставени или в риск от изоставяне от биологичните си родители деца; Предоставяне на натурално подпомагане в случаи на тежки социални проблеми; Мобилизиране ресурсите на разширеното семейство в подкрепа на детето и възрастните поели грижата за него; Оказване на продължаваща подкрепа.

Мярка 1.2.2. Развитие на Приемната грижа в община Котел

Мярката включва развиване на приемна грижа в рамките на ЦОП в общината.

Центърът за обществена подкрепа в Котел ще изпълнява дейности по информационни кампании и подкрепа за приемните семейства. В развитието на приемната грижа ЦОП ще работи в тясно партньорство с Екипа по приемна грижа към

общината, ОЗД за определяне на децата за настаняване и осъществяване на процеса на напасване между дете и семейство.

Дейност 1.2.2.1. Развитие на дейности по приемна грижа в ЦОП - Котел

Дейностите на ЦОП включват: Провеждане на кампании и информационни срещи: информационни кампании за популяризиране на приемната грижа на общинско ниво, подготовка на обучителни материали и обучение на приемните родители; Подкрепа за приемните семейства в процеса на напасване; Наблюдение и подкрепа на приемното семейство.

Дейност 1.2.2.2. Развиване на Приемна грижа на общинско ниво с център ЦОП – гр.Котел с капацитет 5 деца.

Новоразкритият ЦОП в гр.Котел ще бъде подкрепен за развитие на социалната услуга „Приемна грижа”, в координация с ангажираните институции - община, отдел „Закрила на детето” и др.

Дейност 1.2.2.3. В рамките на процеса на развитие на приемната грижа на общинско ниво- създаване Център за заместваща грижа, който ще предоставя алтернативни форми за краткосрочна грижа за изоставени деца в т. ч. и настанени в приемни семейства, семейства на близки и роднини, биологични семейства, като се предлагат почасови услуги за деца за различни периоди от време.

Мярка 1.2.3. Развиване на услуги в подкрепа на осиновяването в общината

Като цяло мярката се изпълнява от Дирекции „Социално подпомагане“/Отдел „ЗД”, ЦОП в общината.

Дейност 1.2.3.1. Проучване и подготовка на кандидат осиновители - предоставя се от Отдели „ЗД” в Дирекции „СП” в общината. Реализира се по регламентирана процедура. Обучението на кандидат - осиновители се реализира от ЦОП, като лицата се насочват от ОЗД.

Дейност 1.2.3.2. Подкрепа на осиновители и осиновени, като дейността включва: Подкрепа и мотивиране в следосиновителния период; Подкрепа в периода на прием на осиновеното дете в семейството – подкрепа в ежедневните грижи.

Понастоящем дейността се реализира основно от Дирекция „Социално подпомагане“/отдел „ЗД” като в рамките на стратегията биха могли да се предприемат стъпки процесът да се реализира от ЦОП и/или други подходящи социални услуги в общините чрез насочване от Д”СП”/ОЗД или по самостоятелна заявка от семейството. Дейността би могла да се разшири чрез подкрепа формирането и функционирането на групи за подкрепа на осиновители и осиновени деца.

Специфична цел 1.3.Осигуряване на условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството чрез разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги.

Мярка 1.3.1.Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна, почасова грижа и заместваща грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда.

Дейностите за реализация на мярката включват - ЦСРИ, при което да се спазват принципите на гъвкавост на услугите и съответствие с конкретните индивидуални потребности на децата и семействата, както за социализацията на децата с увреждания, така и за осигуряването на възможност за техните родители да работят; интеграция на деца с увреждания в масови детски градини - включително тяхното адаптиране, както и да се анализират възможностите за алтернативна услуга в детска градина за почасово гледане на деца с увреждания.

Дейност 1.3.1.1. Продължаване и разширяване на дейността на ЦСРИ за деца с увреждания гр. Котел с настоящ капацитет 30. Услугата предоставя здравни грижи, рехабилитация и интеграция на децата с увреждания, отглеждани в семейна среда. Осигурена е подкрепа на техните родители и близки чрез индивидуални и групови консултации (социални, здравни, правни, психологически) и обучение на родителите, семействата и близките за подобряване на уменията им за грижа за децата с увреждания в семейна среда.

Дейност 1.3.1.2. Разкриване на Дневен център за деца с увреждания в община Котел с капацитет 10 към 2018 г. Съобразно допълнителен анализ на ресурсите е допустимо актуализиране капацитета на услугата и планиране конкретното и местоположение.

Дейност 1.3.1.3. Развиване на услугата заместваща грижа в община Котел. Иновативна форма на краткосрочна грижа за деца (в т.ч. и за деца с увреждания) при отсъствие на родителите им за различен период от време. Услугата ще бъде разкрита и утвърдена като иновативна форма, в рамките на проектно финансиране.

Планира се проучването на възможностите и ресурсите да стартира в края на 2018 г. с капацитет 10.

Мярка 1.3.3.Подкрепа на родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството

Дейност 1.3.3.1. Създаване на условия за развиване на програмите, които предлагат домашни грижи- Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник за деца с увреждания.

Дейност 1.3.3.2. Осигуряване на помощни средства по Закона за интеграция на хората с увреждания чрез Дирекция „Социално подпомагане” в града. Разкритите социални услуги в общността за деца и възрастни ще предоставят информация, консултиране, съвети за права, процедури и посредничество за получаване на техническите помощни средства от хората с увреждания, подкрепа и специализирани обучения.

Специфична цел 1.4. Осигуряване на подкрепа на уязвими семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата.

Мярка 1.4.1.Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда

Мярката е насочена към подкрепа и подобряване на родителската грижа и ще спомогне за ограничаване мащабите на negliжирането на деца в семейна среда. Подпомагането на процеса на развиване на родителски умения ще способства създаването на условия и благоприятна семейна среда за максимално развитие възможностите на децата.

Дейност 1.4.1.1. Услуги в рамките на ЦОП в Котел, за развиване на родителските умения. Подкрепата за семейства с деца в риск за превенция на изоставянето и negliжирането на деца, отглеждани в семейна среда включва посредничество, информиране, социални, правни, психологически консултации за уязвими семейства с деца; повишаване на чувствителността – промяна на нагласите и уменията на родителите за стимулиране на ранното детско развитие.

Дейност 1.4.1.2. Включване на училищата и гражданските организации за подобряване на грижата за децата в семейството. Инициране и изпълнение на

дейности в училище за консултиране, развитие на родителския капацитет и уменията за отговорно родителство.

Мярка 1.4.2.Програми за превенция на рисково поведение при деца и младежи

Дейност 1.4.2.1. Образователни програми и кампании в училище, в рамките на ЦОП и други организации за превенция на рисково поведение (агресия; насилие; отклоняващо се поведение; рисково поведение на деца и младежи); провеждане на здравна и социална просвета против зависимостите; лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги; между училищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво.

Дейност 1.4.2.2. Развиване и утвърждаване дейността на МКБППМН – Котел за работа с деца с проблемно поведение и техните родители и роднини полагащи грижи.

Мярка 1.4.3.Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите

Мярката цели осигуряване на подкрепа за преодоляване на проблеми, свързани с отклоняващото се поведение и поведение на конфликт със закона чрез индивидуална директна работа с деца- консултиране и подкрепа за деца, както и за техните семейства. Планира се организирането на извънкласни занимания и дейности за деца с девиантно поведение – спорт, клубове по интереси и др.; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им.

Дейност 1.4.3.1. Съвместни дейности на Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) и обществените възпитатели в общината, заедно с ДСП/ОЗД в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие.

Дейност 1.4.3.2. Съвместни дейности на ЦОП и ДСП/ОЗД – за подкрепа за деца, жертви на насилие, трафик и зависимости, както и специализирани програми за работа с деца извършители на противообществени прояви, насилие, рисково поведение.

Специфична цел 1.5. Подобряване на грижата за съществуващите специализирани институции за деца в община Котел

Мярка 1.5.1. Предоставяне на социални услуги от резидентен тип със среда близка до семейната, за деца и младежи от специализирани институции, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

ЦНСТ представлява резидентна форма на грижи за деца, за които са изчерпани възможностите за осигуряване на семейна среда и се предполага, че настаняването им ще бъде дългосрочно. Центровете предоставят подслон и ежедневни грижи за настанените деца, като осигуряването на здравни, образователни и други услуги които се предоставят приоритетно извън мястото за живеене, за да бъдат създадени условия за социална интеграция.

Дейност 1.5.1.1.Продължаване и разширяване на дейността на ЦНСТ за деца/младежи с увреждания гр. Котел с настоящ капацитет 14.

Специфична цел 1.6. Осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование за децата от рискови общности и уязвими групи.

Мярка 1.6.1.Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички деца в община Котел

Дейност 1.6.1.1. Обхващане на всички деца в предучилищно образование от 5-годишна възраст чрез издирване на всички подлежащи деца и записване в

предучилищна подготовка. /изпълнява се от учителите, с подкрепата на общините, Д"СП"/ОЗД, разкриване на достатъчен брой предучилищни групи в детските градини; срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите.

Мярка 1.6.2.Програми за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпаднали деца и младежи.

Дейност 1.6.2.1. Развитие на смесени образователно-социални услуги в ЦОП и ЦРДУ за превенция на отпадането и задържане на децата в училище. Изграждане на партньорство и взаимодействие между социалните услуги, от една страна, и организациите, ангажирани с образованието (училищата и пр.), от друга страна, за образователна интеграция и реинтеграция на децата.

Дейност 1.6.2.2. Хоризонтални мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и са насочени към осигуряване на инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата; извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители - включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година (ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състезания); осмисляне на свободното време на децата и младежите; обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподаване на учителите и включване на интерактивни методи.

Дейност 1.6.2.3. Развитие на образователно-социални услуги за връщане в училище на отпадналите от училище деца, които се изпълняват от ЦОП, училища, училищни настоятелства, читалища в тясно сътрудничество с Д"СП"/ОЗД и общинска администрация, включващи посещения на място и срещи за издирване на отпадналите деца; срещи, консултации, инициативи за мотивиране на децата и техните родители; организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за наваксване на учебния материал от децата и младежите.

Дейност 1.6.2.4. Разработване на целеви програми и инициативи за подобряване на образованието в училищата, които се изпълняват с подкрепата на РИО и Общината . Специално внимание на мерките за наблюдение и контрол върху посещаемостта и качеството на образованието на пътуващите ученици към средишните училища в общината.

Мярка 1.6.3.Осигуряване на качествено интегрирано образование за децата с увреждания

Дейност 1.6.3.1. Обхващане на деца с увреждания от детските градини Изготвяне на план за действие в общината, в който ще се предвиди осигуряване на места за интегриране на деца с увреждания в общите групи в масовите детски градини, вкл. подкрепа за адаптиране към средата, осигуряване на транспорт и др.

Дейност 1.6.3.2. Интегриране на децата с увреждания в училищата в общината за обучение с подкрепата на ресурсни учители - осъществява се от училищата, РИО, Ресурсен център към РИО с подкрепата на общината, които трябва да реализират дейности за осигуряване на необходимата достъпна среда за децата с увреждания- вътре и извън сградата на училището.

Мярка 1.6.4.Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца:

Дейност 1.6.4.1.: Обучения на учителите и директорите на училищата и детските градини – методи и подходи за включване на родителите и приобщаване на родителите към образованието на техните деца; разпространение на обучителни материали за работа с родителите; обмяна на опит и добри практики с други училища и детски градини от общината.

Дейност 1.6.4.2. Инициативи и съвместни дейности в училище за изграждане на връзката между трите страни: училище/учители – родители/общност – деца/ученици с подкрепата на общинска администрация.

Дейност 1.6.4.3. Развиване капацитета на училищните настоятелства, с участието на родителите и местните общности: създаване, активизиране, консултиране, обучения и техническа помощ на Училищните настоятелства в училищата на общината където има такива.

Таблица: Обобщаване на необходимите мерки, социални услуги и дейности в община КОТЕЛ

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет						Община Котел Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
1	Център за обществена подкрепа /ЦОП/	Деца, изведени и от специализирани институции, деца, настанени при близки и роднини, деца с увреждания, деца, отглеждани в семейства в риск, деца отпаднали от училище, деца, жертви на насилие, деца с проблемно поведение, непълнолетни майки, родили деца.	Община Котел	0	0	0	0	30	30	Приемна грижа. Услуги в общността за рискови семейства с деца услуги за деца жертва на насилие и други от идентифицираните целеви групи, реинтеграция, превенция на изоставянето.	Гр. Котел	Нова- проект

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет						Община Котел Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местопол ожение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Територ иален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
2	Център”Спешен прием” на деца към ЦОП	Деца, жертви на насилие и неглежиране в емейството	Община Котел	0	0	0	0	4	4	Подслон и сигурност, консултиране, Социална подкрепа	Гр.Котел	Нова /в рамките на ЦОП/
3	ЦНСТ за деца и лица с увреждания	Деца и лица с увреждания	Община Котел	12+2	12+2	12+2	12+2	12+2	12+2	Подслон и ежедневни грижи за деца и лица с увреждания	Гр.Котел	Съществуваща Държавно-делегирана дейност
4	Център за социална рехабилитация и интеграция /ЦСРИ/	Деца и лица с увреждания	Община Котел	30	30	30	30	30	30	Подслон и ежедневни грижи за деца и лица с увреждания	Гр.Котел	Съществуваща ДДД
5	Дневен център за деца с увреждания	Деца с увреждания. Деца от специализирани институции	Община Котел	0	0	0	10	10	10	Консултиране, дневна грижа, предоставяне на храна, рехабилитация, ежедневни здравни-образователни нужди, организация на свободно-то време и лични контакти, логопедична помощ, медицински грижи и др.	Гр.Котел или друго населено място, съобразно оценка на ресурсите.	Нова – Проект
6	Център за заместваща грижа	Деца, настанени при близки или роднини, деца с увреждания, неглежирани деца,	Община Котел	0	0	0	10	10	10	Почасова услуга за деца-заместваща грижа за различни периоди от време/гледане в къщи/, придружаване до детски заведения/Подпомагане-предоставяне храна, дрехи, памперси	Гр.Котел или друго населено място, съобразно оценка на ресурсите	Нова – след допълнителен анализ на ресурсите.

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет						Община Котел Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местопол ожение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Територ иален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
		непълнолетни малолетни майки.								-в случаи на тежки соц. проблеми.	е.	
7	Приемна грижа	Деца, настанени в семейства на роднини или близки или в приемно семейство	Община Котел	0	0	10	10	10	10	Отглеждане и възпитаване на деца,настанени в семейства на роднини или близки или в приемно семейство	гр.Котел или друго населено място, съобразн о оценка на ресу- рсите.	Нова – след допълнителен анализ на ресурсите.
8	Център за работа с деца на улицата	Деца, необхванати от ДГ от семейства с нисък соц. статус	Община Котел	40	40	40	40	40	40	Образователна програма за деца, не- обхванати от детска градина от семейства с нисък социален статус.	гр.Котел	Проект ”Уницеф“

4.2

Направление 2 : Лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

Приоритет: Осигуряване на условия за социално включване на лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

Обща цел 2. Развитие на нови социални услуги за социално включване и подобряване качеството на съществуващите услуги за лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение, чрез:

Специфична цел 2.1. Да се развие алтернативна резидентна грижа от семеен тип за хората с увреждания, настанени в специализирани институции, чрез:

Мярка 2.1.1. Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания

Дейност 2.1.1.1 Разкриване на Център за настаняване от семеен тип за лица с психични разстройства в община Котел за предоставяне на резидентна индивидуална грижа на потребителите на социалната услуга, осигуряване качество на живот, недопускане на социално изключване и подкрепа на техните семейства. Центърът се предвижда за изграждане през 2018г. с капацитет 10 места.

Дейност 2.1.1.2. Разкриване на Център за временно настаняване в община Котел с капацитет 10 потребители за 2018 г. Услугата е насочена към семейства в бедност и бездомни лица, като им се предостави комплекс социални услуги - храна, жилище, подкрепа и др.

Специфична цел 2.2. Да се осигурят условия за достоен и пълноценен живот на хората с увреждания в семейна среда, чрез разкриване на услуги и грижа в общността:

Мярка 2.2.1. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Спектърът на тези услуги обхваща както ежедневни дейности в къщи (като помощ при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване), така и предоставяне на дневни и почасови услуги извън дома .

Дейност 2.2.2.1. Разкриване на нови услуги и разширяване обхвата на наличните услуги, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания като домашен помощник, социален и личен асистент чрез Националните и Оперативни Програми /личен асистент, социален асистент, домашен помощник/.

Община Котел планира предоставяне на услугата личен асистент, а от 2017 г. и Социален асистент и от 2018 - домашен помощник

Дейност 2.2.2.2. Включване на допълнителни услуги към Домашния социален патронаж и по-пълно обхващане на хората с увреждания от малките населени места.

Дейност 2.2.2.8. Финансова подкрепа от общината при извършваните дейности в обособения клуб на инвалида в гр. Котел.

Мярка 2.2.2. Развиване на целева общинска политика/мерки за социално включване на хората с увреждания

Дейност 2.2.3.1. Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища и детски градини в цялата община.

Дейност 2.2.3.2. Дейност на Д"Бюро по труда" и общината за предоставяне на услуги, насочени към заетост, професионално ориентиране и професионална квалификация (преквалификация), обучение и практически умения за лицата с увреждания с право на работа.

Дейност 2.2.3.3. Прилагане на общински мерки за осигуряване на възможности за независим самостоятелен живот.

Специфична цел 2.3. Да се създадат условия за интеграция и реинтеграция на уязвими хора и групи от общностите в неравностойно положение, изпаднали в риск.

Мярка 2.3.1.Осигуряване достъп на развитие за етническите общности в неравностойно положение в община Котел

Дейност 2.3.1.1.Продължаване на дейността на здравните медиатори - 2 /в Котел и с.Градец / за подобряване достъпа до здравеопазване в етническите общности. Здравните медиатори изпълняват специфични задачи за достъп до информиране, консултиране и посредничество за достъп до здравни грижи. Същевременно е необходимо да се развие техния потенциал за включване в работата по превенция на изоставянето и negliжирането на деца от ромската общност. Предоставяне консултации на млади хора от уязвимите общности по въпроси за здравето, секса, профилактика и лечение на полово предавани инфекции и заболявания, семейно планиране.

Дейност 2.3.1.2. Мерки за интеграция и реинтеграция в образованието на неграмотните и пълнолетните с ниско образование за ограмотяване на неграмотни пълнолетни, включително за образование на пълнолетни млади хора с незавършена степен (без диплома) на основно или средно образование. Такива програми се инициират от училищни настоятелства, община и се изпълняват в тясно партньорство със специфичен принос на всички участващи организации.

Дейност 2.3.1.3. Обхващане с хоризонтални мерки и целеви инициативи за социално включване, насочени към достъп до професионална квалификация, заетост и доходи, чрез включване в програми и мерки на Дирекции "Бюро по труда"; инициране и изпълнение на проекти за професионална квалификация и заетост, финансирани по действащите Национални и Оперативни Програми за развитие на човешките ресурси; подкрепа за достъп до заетост и квалификация; развитието на кооперации и социални предприятия за осигуряване на заетост за трайно безработни и хора с увреждания.

Мярка 2.3.2.Развиване на услуги за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към уязвими хора, интеграция и реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение

Дейност 2.3.2.1. Дейности на ЦОП в гр.Котел – информиране и консултиране. Чрез функционирането му ще се подпомага приобщаването на застрашените групи към обществото като цяло. Работата предимно ще е подкрепяща и консултативна, свързана с нуждите на отделните потребители и на семействата в общността.

Дейност 2.3.2.2. Включване на родителите и семействата в смесени социално-образователни услуги за превенция на зависимостите и рисковото поведение, изпълнявани от училища, училищни настоятелства .

Дейност 2.3.2.3. Създаване на Център за временно настаняване в община Котел с капацитет 10 места - предоставяне на краткосрочна услуга за лица в риск (семейства в бедност, бездомни лица) - осигуряване на подслон, храна, социални консултации, посредничество за намиране на работа, жилище и финансова подкрепа. Планира се разкриване на услугата през 2018 година.

Дейност 2.3.2.4 Създаване на Дневен център за възрастни с психични разстройства с капацитет 15 места. Планира се разкриването му през 2019г. Ще предоставя медицинска и социална рехабилитация, консултации, социални, правни, трудотерапия, създаване на умения за самостоятелност.

Дейност 2.3.2.5. Разкриване на Център за настаняване от семеен тип за лица с психични заболявания Планира се разкриване през 2018г. с капацитет 10 места.

Таблица: Обобщаване на необходимите мерки, социални услуги и дейности в община КОТЕЛ

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет						Община Котел Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	Направление 2: Социални услуги за хора с увреждания											
	Дневен център за възрастни с психични разстройства	Лица с психични заболявания	Община Котел	0	0	0	0	15	15	Медицинска и социална рехабилитация, консултации-социални,правни, здравни,психологически, трудотерапия.Умения за самостоятелност.	Гр. Котел с мобилен консултативен екип за обхващане на други населени места.	Нова – след допълнителен анализ на ресурсите. Нова,/Проект/
	Център за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/	Лица с психични заболявания	Община Котел	0	0	0	10	10	10	Осигуряване на резидентна грижа за възрастни хора с тежки психични увреждания и предотвратяване настаняването им в СИ.	Община Котел	Нова, проект
	Център за временно настаняване	Семейства в бедност,бездомни лица	Община Котел	0	0	0	10	10	10	Комплекс социални услуги-храна,жилище,топлина за бездомни лица	Община Котел	Нова – след допълнителен анализ на ресурсите.
	Назначаване на здравен медиатор	Изоставени и неглежирани деца,млади хора и лица от уязвими общности	Община Котел	2	2	2	2	2	2	Специфични задачи за достъп до здравни грижи, информиране, консултиране и посредничество за достъп до здравни грижи	Община Котел	Съществуваща
5	Клуб на инвалида 2 бр.	Хора с увреждания	гр.Котел с.Жеравна	30	30	30	30	30	30	Предоставяне на услуги за хора с увреждания	гр.Котел с.Жеравна	Налична

4.3 Направление 3: Стари хора

Приоритет: Подобряване качеството на живот и грижа за старите хора

Обща цел 3: Да се подобри качеството на живот на старите хора във всички населени места в общината, като се спазва принципът за независим живот в семейна среда или в среда близка до нея, чрез развитие на широка мрежа от услуги в общността и осигуряване на достъп до качествена резидентна грижа.

Приоритет в планирането на грижите за стари хора са услугите в общността, които им предоставят подкрепа на място и в домашна среда. Този подход осигурява възможности за старите хора да живеят в своя дом, в позната за тях среда, без да се откъсват от близки и роднини. Целта е да се избегне или поне да се отложи във времето необходимостта от резидентна грижа.

Специфична цел 3.1. Развиване на широка мрежа от услуги, предоставяни в домашна среда, с цел осигуряване на спокоен и достоен живот на старите хора.

Мярка 3.1.1 Развиване на функциите и дейностите на Домашен социален патронаж и развитие на мобилни услуги за обхващане на малките изолирани населени места в областта.

Домашният социален патронаж е мобилна услуга с традиции и е добре позната. Тя достига до домовете на своите клиенти и има потенциал да изгради широка мрежа от услуги за подкрепа в ежедневието на стари хора в семейна среда и особено за самотно живеещи в изолирани населени места, които нямат достъп до други социални услуги. Тези дейности предполагат допълнително финансиране и ресурси, които надхвърлят възможностите на общинския бюджети и изискват привличане на средства от програми и от местния бизнес. Желателно е общината да се стреми да запази и доразвие традиционния обхват на дейностите на домашния социален патронаж, които изискват повече ресурси, но решават значително по-голям кръг проблеми на старите хора и хората с увреждания, като им осигуряват подкрепа в ежедневието.

Дейност 3.1.1.1 Разширяване на предоставяните услуги от Домашен социален патронаж на нуждаещите се лица от обхванатите населени места в общината. Разширеният списък от дейности на патронажа включва:

- Предоставяне на храна по домовете и хранене
- Помощ при поддържане на лична хигиена, медицински услуги и манипулации;
- Помощ в домакинството, подкрепа за поддържане на жилището – почистване, помощ за дребни битови услуги и ремонти, смяна на обзавеждане и осигуряване на повече пространство;
- Съдействие за пазаруване, плащане на сметки, осигуряване на технически помощни средства;
- Съдействие за достъп до здравни и социални услуги – придружаване, помощ при транспортиране, информиране за здравни услуги.

Дейност 3.1.1.2 Увеличаване на капацитета на действащия Домашен социален патронаж в община Котел

- община Котел – увеличаване с 30 места - от 120 на 150 места;

Дейност 3.1.1.3 Разширяване на обхвата и осигуряване на услугата в нови населени места от общината

Дейност 3.1.1.4 Разкриване на обществена трапезария в община Котел през 2017 г. с цел обхващане на нуждаещите се лица.

Мярка 3.1.2 Разширяване на услугите в домашна среда – Домашен помощник, Социален асистент, Личен асистент.

Тези услуги осигуряват домашни грижи, помощ в домакинството, обслужване, помощ за излизане и придвижване и др. дейности в подкрепа на стари хора, които подобряват качеството на живот на старите хора и им позволяват по-дълго да живеят в семейна среда. Реалното увеличение на тези услуги през 2016-2020г. ще зависи от предоставяните възможности за финансиране по националните програми, ОП „РЧР” и други източници на финансиране.

Дейност 3.1.2.1 Осигуряване на услугите Домашен помощник, Социален асистент и Личен асистент по Национални програми на възможно по-голям брой нуждаещи се лица, предвид идентифицираните потребности.

Дейност 3.1.2.2 Увеличаване броя на ползващите услугите Домашен помощник, Социален асистент и Личен асистент, чрез осигурено финансиране по Проекти и програми, включително и по ОП „РЧР”.

Специфична цел 3.2 Осигуряване на дневна грижа, заместваща грижа и почасови услуги в общността за стари хора.

Мярка 3.2.1 Продължаване и развиване на дейността на Дневния център за стари хора

Дневният център е основната форма на социална услуга в общността, предлагаща храна, дневна грижа и възможности за общуване. Освен тях, клубовете на пенсионера също осигуряват за старите хора възможности за разнообразяване на ежедневието, общуване, споделяне на придобит опит, възможности за осмисляне на живота и достойни старини.

Дейност 3.2.1.1 Подобряване качеството на предоставяните социални услуги в съществуващия Дневен център за стари хора, чрез планиране и провеждане на обучение на персонала на социалните услуги – постигане на повече гъвкавост на услугата и адаптиране към индивидуалните потребности на всеки човек:

Дневен център за стари хора - гр.Котел с капацитет 30 места;

Дейност 3.2.1.2. Продължаване на общинската подкрепа за дейностите на Клубовете на пенсионера, предоставящи възможности за общуване, социален живот, дребни медицински и др. услуги за старите хора с относително съхранено здраве и възможности за самостоятелно придвижване

- разкриване на работни места към Клубовете на пенсионера чрез осигурено финансиране по Проекти и програми.

Мярка 3.2.2 Разкриване на нова услуга за временно настаняване на бездомни стари хора – приют за бездомни стари хора

Дейност 3.2.2.1. – Разкриване на приют за бездомни стари хора с капацитет 6 места през 2018г.

Дейност 3.2.2.2.- Разкриване на Дом за стари хора – самотници с капацитет 30 места от 2019 г. за 24-часова грижа. Услугата е нова и мястото на разкриване ще се определи според нуждите и възможностите.

Таблица: Обобщаване на необходимите мерки, социални услуги и дейности в община КОТЕЛ

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет						Община Котел Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	Направление 3: Социални услуги за възрастни и стари хора											
1	Дом за стари хора	Стари хора и самотни стари хора	Община Котел	0	0	0	0	30	30	24 часа грижа за стари хора	Гр.Котел или др.населено място съобразно оценка на ресурсите.	Нова, Проект
2	Домашен социален патронаж /ДСП/	Самотни стари хора,хора с увреждания	Община Котел	120	120	120	150	150	150	Осигуряване на храна, подкрепа при водене на домакинството, достъп до здравни грижи, общуване и социални контакти	гр.Котел-изнесена кухня и в друго населено място.	Наличие от необходимост от разширяване на капацитета
3	Дневен център за стари хора/ДЦСХ/	Стари хора и самотни стари хора	Община Котел	30	30	30	30	30	30	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации. Задоволяване на ежедневни здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и личните контакти.	гр.Котел	Налична - в процес на подобряване качеството на грижата
4	Обществена трапезария	Стари хора и самотни стари хора с	Община Котел	0	0	30	30	30	30	Осигуряване на храна	гр.Котел	Нова услуга – Проект

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет						Община Котел Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
		увреждания										
5	Личен асистент	Стари хора и самотни стари хора с увреждания	Община Котел	30	30	40	45	50	50	Осигуряване грижа в семейна среда за лица, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Гр. Котел или друго населено място, съобразно оценка на ресурсите.	Налична – национална програма и оперативна програма
6	Социален асистент	Стари хора и самотни стари хора с увреждания	Община Котел	0	0	30	30	30	30	Осигурява грижи в семейна среда за Лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Гр. Котел или друго населено място, съобразно оценка на ресурсите.	Нова услуга - програма
7	Домашен помощник	Стари хора и самотни стари хора с увреждания	Община Котел	0	0	0	30	30	30	Осигуряване на грижи в семейна среда на стари самотни хора и хора с увреждания, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Гр. Котел или друго населено място, съобразно оценка на ресурсите	Нова услуга - програма
8	Приют	Бездомни лица		0	0	0	6	6	6	Осигурява подслон на бездомни лица, без близки и роднини, останали на	Населено място в общината, съобразно оценка на ресурсите	Нова услуга, проект

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет						Община Котел Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										улицата		
9	Клуб на пенсионера-2 бр.	Стари хора и самотни стари хора с увреждания	гр. Котел с. Медвен	30	30	30	30	30	30	Подпомагане на стари хора и лица с увреждания от всекидневния им живот чрез предоставяне на модулни пакети от услуги.	гр.Котел с.Медвен	Налична

Раздел В: План за действие

5. Управление и координация на изпълнението на стратегията

Стратегията за развитие на социалните услуги в община Котел е създадена в процес на партньорство със заинтересованите страни в общината – Общинска администрация, териториална структура на Д”Социално подпомагане”, местни структури на централната държавна администрация и др.

Тя ще се изпълнява на общинско ниво с общите усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции и планираните дейности за развитие.

Контрол по изпълнението на стратегията ще бъде осъществяван от Общинския съвет – Котел и Кмета на Общината.

5.1 Структури за координация на областно и общинско ниво

Разработването на настоящата стратегия е организирано от Кмета на общината с оглед необходимостта от стратегическо планиране на общинско ниво. По този начин разкриването на социални услуги се доближава до потребностите на хората от целевите групи не само на територията на града, а и в малките населени места.

Кметът на общината отговаря за изпълнението на Общинската стратегия за развитие на община Котел, която е свързана с Областната стратегия за развитие на социалните услуги. Общинската стратегия представлява териториален разрез на областната стратегия.

На основата на областната стратегия, кметът на общината организира разработването на общинска стратегия и годишни планове за развитие на социалните услуги, които се приемат от Общинския съвет и чрез които се реализира Областната стратегия на територията на общината. Той внася проекта на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги за обсъждане, съгласуване и за приемане от Общинския съвет. Същият обсъжда, съгласува и приема стратегията и актуализацията ѝ.

Важна роля при осъществяване на дейностите, свързани с координацията на изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги има **и Дирекция „Социално подпомагане”**. Тя провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето и рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на територията на общината.

Общината е доставчик на социални услуги. Тя развива интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора. Общината осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалната услуга и оценка на нуждите на групите в риск.

Ежегодно, в началото на годината, Общината представя в Областна администрация доклад за изпълнението на общинския план за развитие на социалните услуги за предходната година, който е база за изготвяне на годишен мониторингов доклад на областно ниво.

Кметът на общината търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия. Общината поема основната отговорност за изпълнението на мерките за социално включване, предвидени в Стратегията.

Подкрепа в реализацията на заложените приоритети и цели на стратегията оказват и други институции и организации: Регионалният инспекторат по образованието – Сливен, Регионален център по здравеопазване, Дирекция „Бюро по

труда”, Неправителствени организации. Те участват и подпомагат събирането на данни за разработване на стратегията и в оценката на потребностите. Предстои Община Котел да делегира управлението на социална услуга, създадена по проект на УНИЦЕФ, на неправителствена организация.

5.2 Основни етапи в изпълнението на стратегията

Стратегията за развитие на социалните услуги в община Котел обхваща 5 годишен период (от 2016 г. до 2020 г.), в който се очертават 2 етапа на изпълнение:

Етап	Период	Дейности
Първи етап	2016 – 2018 г.	Изпълнение на дейностите по стратегията. Текущо наблюдение
Междинна оценка с актуализиране на стратегията	2018- 2019 г.	Междинна оценка на постигнатите резултати и ефекти от стратегията и препланиране на следващия етап в съответствие със заключенията и препоръките от междинната оценка.
Втори етап	2019 – 2020 г.	Изпълнение на дейностите по стратегията. Текущо наблюдение.
	2021 г.	Финална оценка на въздействието от Общинската стратегия

6 Ресурси

6.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

Основните потребности от развитие на човешките ресурси за осъществяване на стратегията, са свързани с:

- Повишаване капацитета на общинската администрация да управлява процеса на предоставянето на социални услуги в общината;
- Повишаване на капацитета на персонала, ангажиран с администрирането, управлението и директното предоставяне на социалните услуги;
- Потребност от развитие на капацитета за подготовка и управление на проекти, осигуряващи развитие на социалните услуги в общината и разширяване на обхвата на съществуващите услуги;

6.1.1 Човешки ресурси за предоставяне на социални услуги

Качествени социални услуги се представят от високо квалифициран и мотивиран персонал ангажиран в тях. Възнагражденията в социалните услуги в общината се определят като много ниски. Няма създадена практика за активно включване на доброволци в процеса на предоставяне на услуги, независимо дали в общността или в специализирана институция. Срещат се съществени затруднения при назначаване на квалифициран персонал. Същевременно се констатира и текучество именно на специалисти като рехабилитатори, логопеди, психолози, социални работници и др. Това в значителна степен затруднява работата и води до ниско качество на предоставяната услуга.

Предвид Анализа на община Котел персоналет в двете услуги, разкрити по Проекта - Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания и Център за социална рехабилитация и интеграция в гр.Котел е неквалифициран, но с продължителен стаж в тази дейност.

С цел осигуряване на подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения е необходимо планиране и осъществяване на мерки и дейности, свързани с:

- Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги.
- Развитие и насърчаване на доброволчески практики - осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно и регионално ниво.
- Преквалификация за персонала
- Оценка на нуждите от обучение и провеждането му в съответствие с оценката.

6.1.2 Изграждане на административен и организационен капацитет

Специфичните потребности от промяна и развитие, свързани с капацитета на човешките ресурси, които са идентифицирани в процеса на разработване на стратегията са:

- Повишаване на квалификацията, професионалния опит и уменията на управляващите социалните услуги от резидентен тип и на услугите, предоставяни в общността по отношение на подбор на персонал, ориентиране и обучение на персонала, планиране на работните задачи, мотивиране на персонала, стимулиране на работата в екип .
- Основна потребност за развитие на управленския персонал е повишаване на професионалните компетенции, свързани с прилагане на иновативни практики за повишаване на качеството и ефективността на предоставяните услуги. Управленския персонал на съществуващите доставчици на социални услуги има потребност от развитие на уменията за добро управление и задържане на персонала от специалисти и стимулиране на тяхното непрекъснато развитие;
- Потребностите на специалистите (социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др.) и на помощния персонал ангажирани в директното предоставяне на социалните услуги са свързани с: обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента.

С оглед стимулиране развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво за управление на социални услуги е необходимо планиране и осъществяване на мерки и дейности, свързани с:

- Обучения за изграждане на капацитет за управление на социалните услуги –
- Осигуряване на необходимия брой служители в отделите, ангажирани с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на общината; Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики на същите за повишаване на компетентността им.
- Изграждане на умения за мониторинг и оценка –

- Изграждане на умения за ефективно използване на възможностите за финансиране - обучения за придобиване и надграждане на уменията за разработване и подготовка на проектни предложения; Развитие на компетенциите за управление на проекти.

6.2 Финансови и материални ресурси

Държавно делегираното финансиране на услугите и размерът на финансовия стандарт се определят с решение на Министерски съвет за всяка бюджетна година.

Основен източник на финансиране на социалните услуги в периода на действие на стратегията се очаква да остане републиканския бюджет. През периода е малко вероятно общината да може да задели от собствените си източници допълнителни средства за издръжка на държавно делегираните дейности.

Издръжката за местни социални дейности се финансира от собствени източници на общината. Предвидените за сега местни социални дейности се ограничават в поддържането и развитието на домашния социален патронаж, клубовете на пенсионера, клубове на инвалида.

Финансирането на инвестициите, свързани с основния ремонт, изграждането на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане се очаква да бъде главно осигурено от републиканския бюджет, от оперативните програми, в т.ч. и от „Програмата за развитие на селските райони”, от която общината може да получи средства за осигуряване на своята инфраструктура.

Наред с това трябва да се отчете, че общината има и други разходи, осигурявани от собствени приходи, които косвено подпомагат осъществяването и на предвидените дейности в социалната сфера.

Средствата за квалификация и преквалификация на социалните работници могат да се осигурят в необходимия размер от ОП „Развитие на човешките ресурси” и др.

7. Комуникационна програма

Важно условие за ефективното реализиране на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Котел е политиката за предоставянето на информация на обществеността. Тя трябва да получи пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в стратегията. Реализирането на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност.

7.1. Цели, задачи и методи

7.1.1 Цели

Общата цел на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социални услуги (2015 – 2020).

Специфични цели:

- Да осигури подкрепата на цялата общественост по приоритетните направления, мерки и дейности, както и да привлече подкрепата на всички заинтересовани страни за постигане на целите на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в общината;

- Да се привлече общественото внимание и да се повиши чувствителността на обществото към хората от различните уязвими групи, към техните потребности и възможности за решаване на проблемите им;
- Да популяризира принципите и посланията на Стратегията за развитие на социалните услуги за толерантност, социална интеграция, равни права и равен достъп на всеки до възможности за развитие.

7.1.2. Мерки:

- Информиране на обществеността, както и на всички заинтересовани страни за изпълнението на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Котел (2016 – 2020) чрез публикации в медиите за запознаване с визията, ценностите, приоритетите, планираните социални услуги и мерки в Стратегията за развитие на социалните услуги на общината;
- Популяризиране на настоящите и на планираните нови социални услуги както и постигнатите резултати по приоритетните направления на общинската стратегия чрез организиране на работни срещи с участието на заинтересованите страни.
- Стимулиране ангажираността на всички участници в разработването на стратегията с нейното изпълнение чрез включването им в дискусии и форуми и разпространение на комуникационни материали.

7.1.3 Основни принципи

Комуникационната програма се основава на следните основни принципи:

- Целенасоченост;
- Откритост;
- Координация с други стратегии, програми, планове за развитие, изпълнявани от държавната и местната власт;
- Качество и достъпност на информацията
- Позитивност на комуникационните послания

При изпълнението на стратегията ще се търси съгласуване и взаимодействие с всички заинтересовани страни, участвали в разработването на стратегията и за нейното изпълнение.

7.2. Оперативно изпълнение на комуникационната програма

За постигането на целите и реализацията на дейностите в настоящата комуникационната програма е необходимо оперативното ѝ изпълнение да се следи от специалистите в Община Котел, занимаващи се с проблемите на социалните услуги в общината, както и специалистите от Дирекция "Социално подпомагане на територията на общината.